

VI. KONIUNKTURA W HANDLU

1. Omówienie wyników

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2016 r. uległa pogorszeniu. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się o 3,8 punktu i obecnie wynosi +2,1 pkt. Jest jednak wyższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (o 0,8 punktu) oraz od średniej dla trzeciego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona +0,1 pkt.).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano wzrost wartości wskaźnika w grupie dużych przedsiębiorstw (z +15,6 pkt. do +31,0 pkt.) oraz w grupie przedsiębiorstw zatrudniających od 21 do 50 osób (z +1,9 pkt. do +2,0 pkt.). W pozostałych grupach sytuacja przedstawia się następująco: w przedsiębiorstwach zatrudniających od 51 do 100 pracowników nastąpił głęboki spadek z +9,2 pkt. do -13,3 pkt., a w przedsiębiorstwach zatrudniających do 20 pracowników – spadek z -3,8 pkt. do -9,9 pkt.

3. Poprawę koniunktury zanotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą hurtową – wzrost o 6,1 pkt. (z +24,7 pkt. do +30,8 pkt.). W przypadku przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą we wszystkich formach (detaliczną, hurtową i mieszaną) – odnotowano spadek o 7,6 pkt. (z +7,4 pkt. do -0,2 pkt.). Dla przedsiębiorstw prowadzących działalność detaliczną wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału o 8,1 pkt. do poziomu -6,2 pkt.

4. W przekroju wg miejsca prowadzenia działalności poprawę koniunktury zaobserwowano jedynie w przedsiębiorstwach handlowych działających w dużych miastach (wzrost o 8,5 pkt. z +13,2 pkt. do +21,7 pkt.). Dla tej grupy przedsiębiorstw wskaźnik koniunktury osiągnął najwyższą wartość. Najniższą wartość wskaźnika koniunktury (w wysokości -11,0 pkt.) odnotowano dla przedsiębiorstw działających w małych miastach. Dla pozostałych grup otrzymano następujące rezultaty: przedsiębiorstwa ze wsi – spadek z +13,9 pkt. do +3,2 pkt., a ze średnich miast – spadek z +4,2 pkt. do -4,4 pkt.

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu obniżyła się. Spadły również wartości sald odpowiedzi na pytania dotyczące: zmian ogólnej sytuacji, zmian sytuacji finansowej przedsiębiorstw handlowych oraz zakupów od dostawców krajowych. Mimo to przedsiębiorcy są optymistycznie nastawieni i ocenili swoją ogólną kondycję jako dobrą. Przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w najbliższych 6 miesiącach są jednak negatywne.

6. Od początku badań koniunktury w handlu, prowadzonych przez IRG SGH, trzy czynniki niezmiennie ograniczają poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja, koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w analizowanym kwartale. W porównaniu z II kwartałem 2016 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wskazujących koszty zatrudnienia pracowników za główną przeszkodę w rozwoju działalności (z 55,8 % do 65,3 %). Zmniejszył się natomiast odsetek ankietowanych wskazujących, iż to konkurencja oraz niedostateczny popyt ograniczają poprawę ich sytuacji (zmiany, odpowiednio: z 73,6 % do 69,0 % oraz z 58,6 % do 52,9 %). Na kolejnych miejscach uplasowały się: inne (czynniki), powierzchnia sprzedaży oraz wysokość oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące zmiany ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w stosunku do II kwartału 2016 r. o 7,7 pkt., osiągając poziom -7,0 pkt. Jest ona niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (+2,3 pkt. w III kwartale 2015 r.).

Przewidywania dotyczące najbliższych kilku miesięcy są również pesymistyczne; przedsiębiorstwa spodziewają się dalszego pogorszenia swojej ogólnej sytuacji.

8. Ocena ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych powiązana jest z oceną ich sytuacji finansowej. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zmianę sytuacji finansowej wyniosła -11,1 pkt i jest o 10,8 pkt. niższa niż kwartał wcześniej oraz o 12,4 pkt. niższa od wartości z analogicznego okresu ubiegłego roku. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 11,6 % badanych przedsiębiorstw uznało, że względem II kwartału 2016 r. ich sytuacja poprawiła się, 65,7 % respondentów stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 22,7 % badanych odnotowało jej pogorszenie. Podobnie jak w przypadku przewidywań dotyczących ogólnej sytuacji, przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się również pogorszenia swojej sytuacji finansowej w najbliższych miesiącach.

9. Wartość salda odpowiedzi o wielkość zapasów podwyższyła się w stosunku do minionego kwartału o 7,5 pkt. (z poziomu -6,6 pkt.) i wynosi +0,9 pkt. Jest wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (wzrost o 1,9 pkt.). Złożył się nie następujący rozkład odpowiedzi: 15,8 % badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 69,3 % nie zadeklarowało żadnych zmian w ich poziomie, a 14,9 % respondentów stwierdziło ich zmniejszenie się. Przewidywany jest spadek poziomu utrzymywanych zapasów w nadchodzących miesiącach.

10. W ciągu ostatniego kwartału zarejestrowano spadek wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców krajowych, z -2,0 pkt. do -6,7 pkt. Wartość salda była również niższa od wartości odnotowanej w analogicznym okresie ubiegłego roku (+7,2 pkt.). Prognozy na najbliższe miesiące są jednak pozytywne; przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się wzrostu zakupów od dostawców krajowych.

11. O 3,7 punktu zwiększyła się w ciągu kwartału wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -12,0 pkt. do -8,3 pkt.). Wartość salda zanotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku była zbliżona i wynosiła -8,1 pkt. Na bieżące saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 9,1 % respondentów w III kwartale 2016 r. zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2016 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 73,5 % utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 17,4 % zmniejszyło je. Zakupy od dostawców zagranicznych asymetrycznie reagują na zmiany koniunktury, tzn. maleją przy spadku koniunktury i powoli zmieniają się wraz z jej poprawą. Zdaniem przedsiębiorców, w kolejnych miesiącach sytuacja ulegnie pogorszeniu (wartość salda prognostycznego wynosi -5,6 pkt.).

12. W ciągu ostatniego kwartału o 10,5 pkt. wzrosła wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wielkości zatrudnienia. Po raz pierwszy od 2008 roku przyjęła ona wartość dodatnią (+0,5 pkt.). Należy ją wiązać przede wszystkim z sezonowym wzrostem zatrudnienia. W analogicznym okresie ubiegłego roku osiągnęła ona poziom -1,0 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się jednak spadku zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

13. W III kwartale 2016 r. w 27,6 % przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2016 r. (w tym: w 6,7 % o więcej procent, w 9,6 % o tyle samo procent, a w 11,3 % o mniej procent), w 60,3 % ankietowanej grupy przedsiębiorców ceny nie zmieniły się, natomiast w 12,1 % obniżyły się. Przedsiębiorstwa spodziewają się wzrostu cen w kolejnym kwartale.

14. W ostatnich trzech miesiącach zwiększył się wolumen sprzedawanych towarów (wzrost wartości salda o 1,2 punktu). Wartość salda osiągnęła poziom 1,2 pkt., który był zbliżony do poziomu odnotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku (+2,0 pkt.). Na obecne saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 23,2 % przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2016 r.

względem II kwartału 2016 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 54,8 % respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 22,0 % ankietowanych nastąpił spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy wzrost wielkości sprzedaży w najbliższym kwartale.

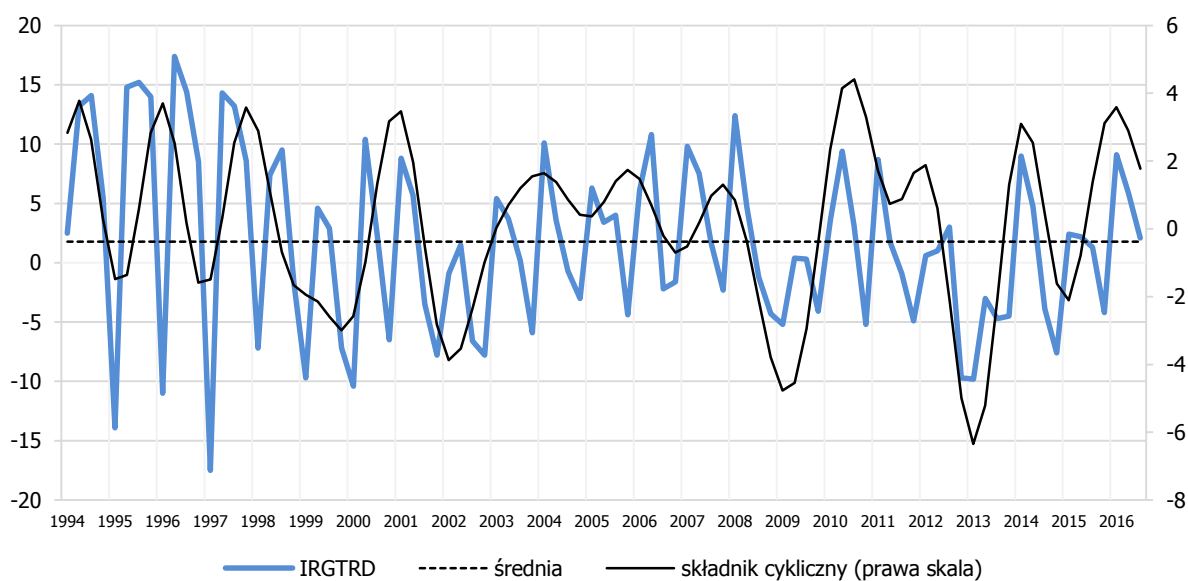
15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej zwiększyła się w ciągu kwartału, osiągając wartość +1,7 pkt. Jest ona wyższa niż rok wcześniej o 2,6 pkt. Prognozy są jednak pesymistyczne; przedsiębiorcy zamierzają zmniejszyć wielkość powierzchni magazynowej w kolejnych miesiącach.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2016 r. została przez nie oceniona jako dobra i wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła +16,1 punktu. Rozkład salda odpowiedzi jest następujący: 31,4 % badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 53,4 % ankietowanych za średnią, natomiast 15,3 % za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się pogorszenia swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w nadchodzącym okresie.

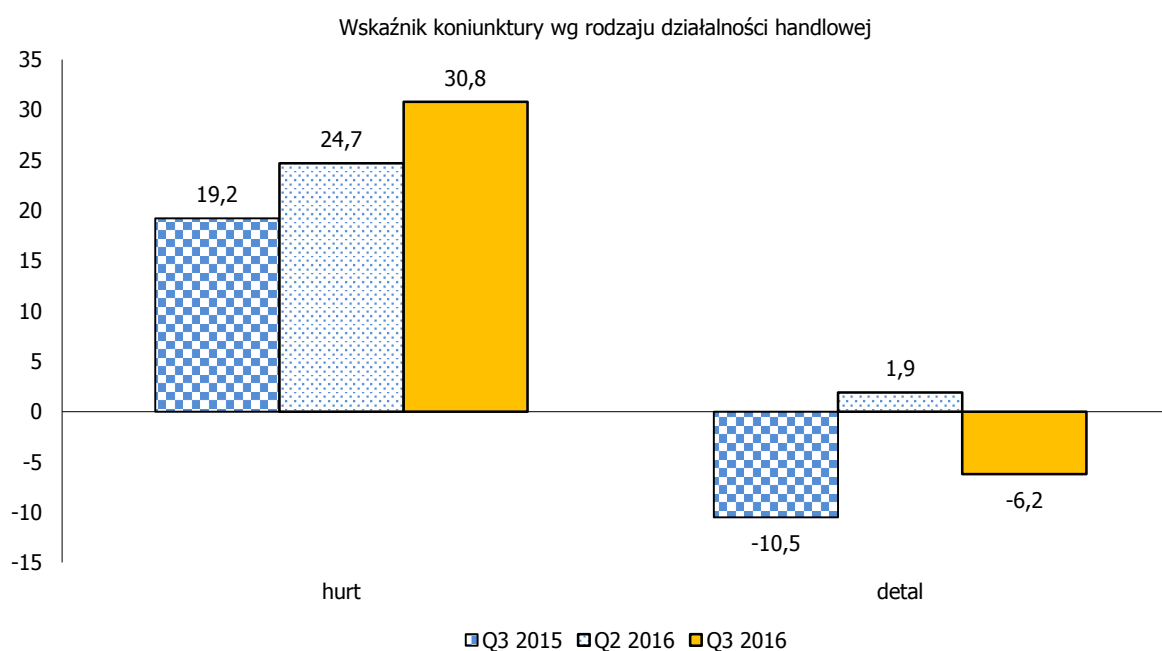
17. Od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się dodatnia wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu konkurencji na rynku. W tej edycji badania spadła ona istotnie w stosunku do poprzedniego kwartału (o 8,7 punktu) i osiągnęła poziom +30,7 pkt. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 33,2 % ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2016 r. względem II kwartału 2016 r. konkurencja dla nich wzrosła, 64,3 % nie zaobserwowało zmiany, a 2,5 % respondentów stwierdziło, że konkurencja dla nich zmniejszyła się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się dalszego wzrostu zagrożenia ze strony konkurencji w najbliższych miesiącach.

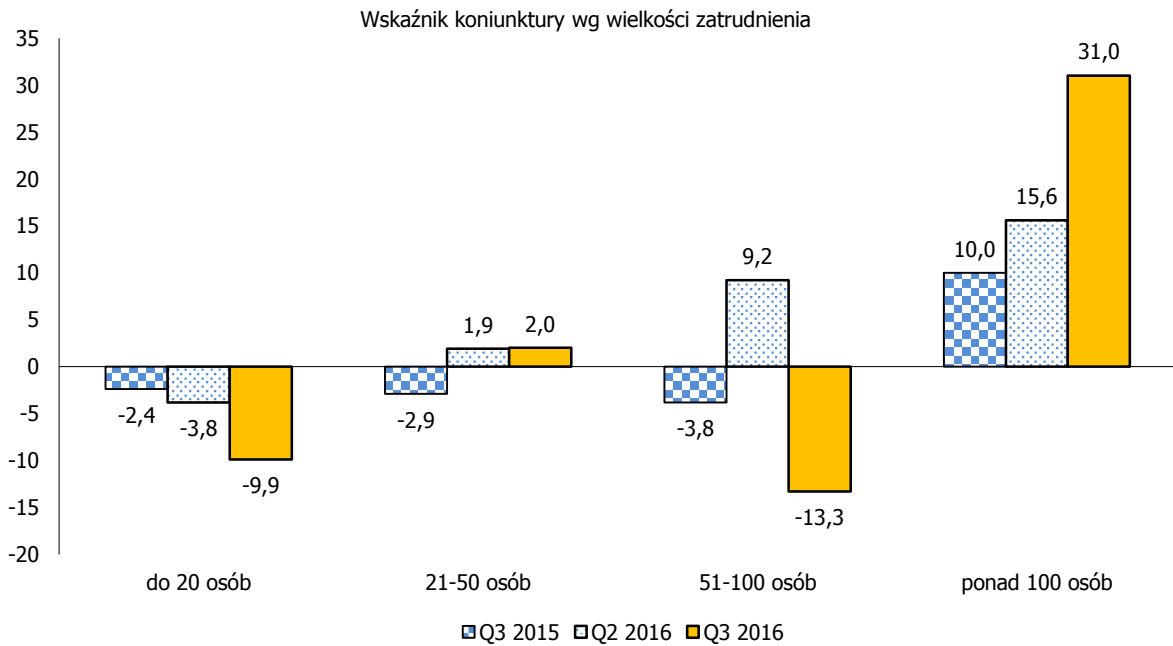
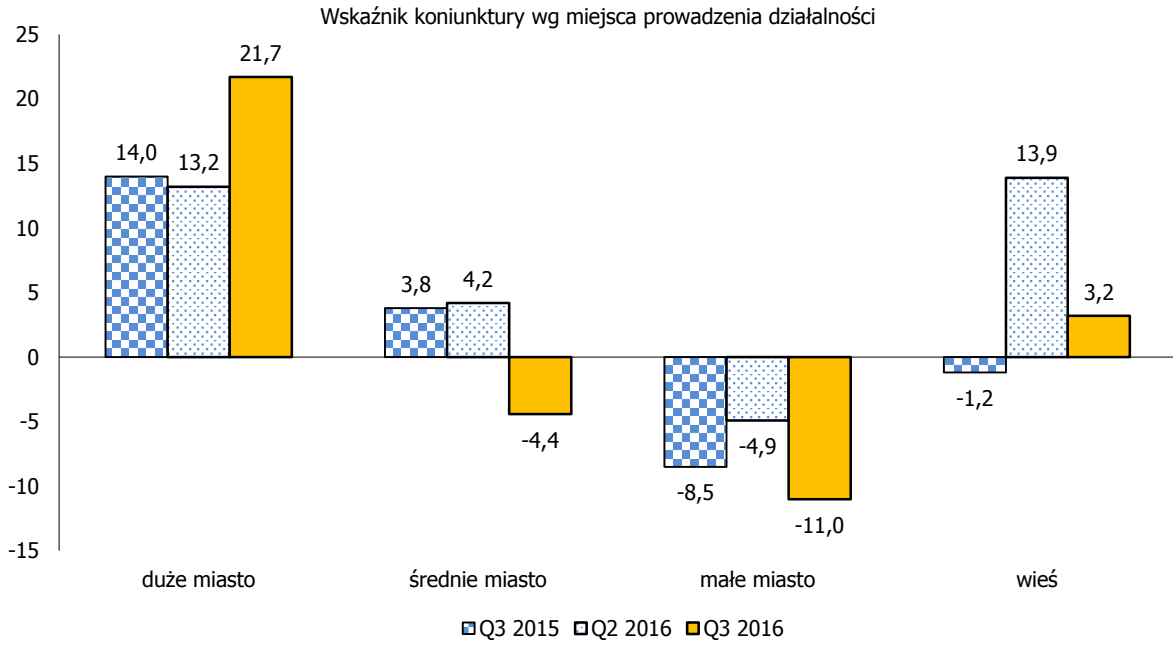
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

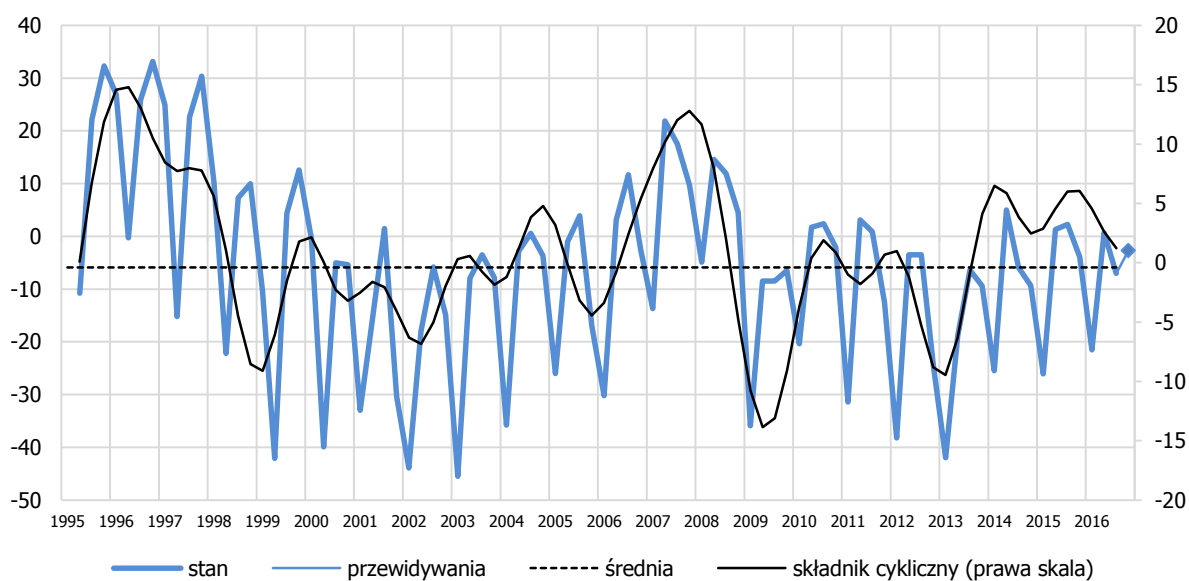

składowe salda	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	5,5	-1,4	4,2	13,7	8,7
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-2,7	-11,5	-2,6	-2,6	-1,4
3. zapasy - stan	-1,0	-0,3	-25,7	-6,6	0,9
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	1,3	-4,2	9,1	5,9	2,1

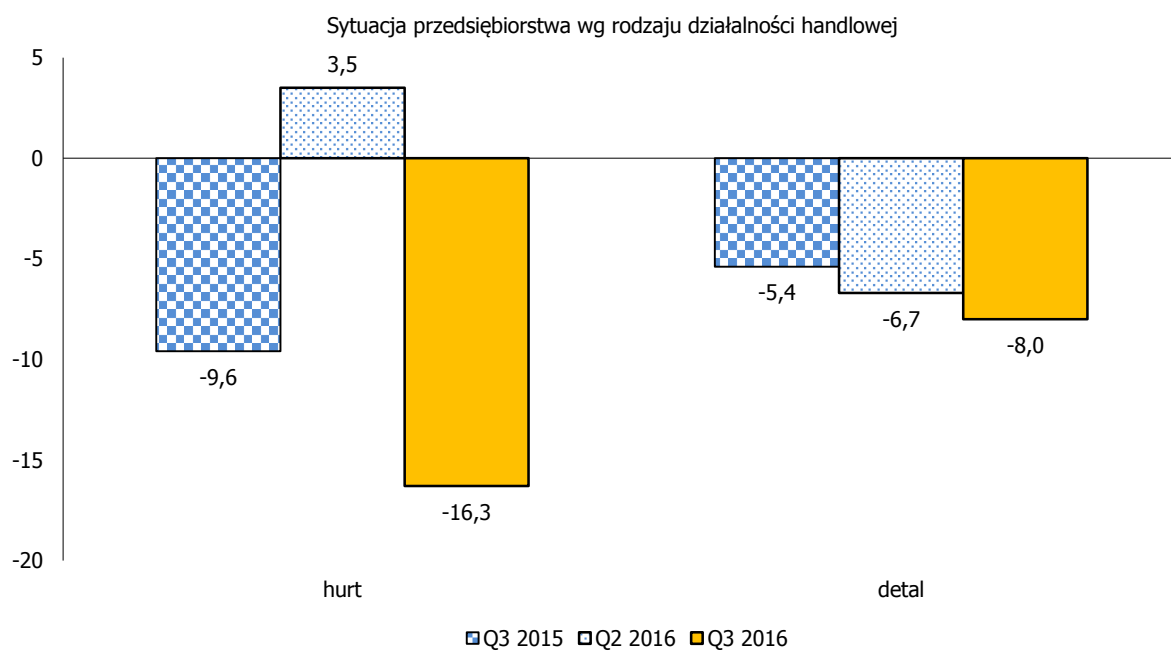

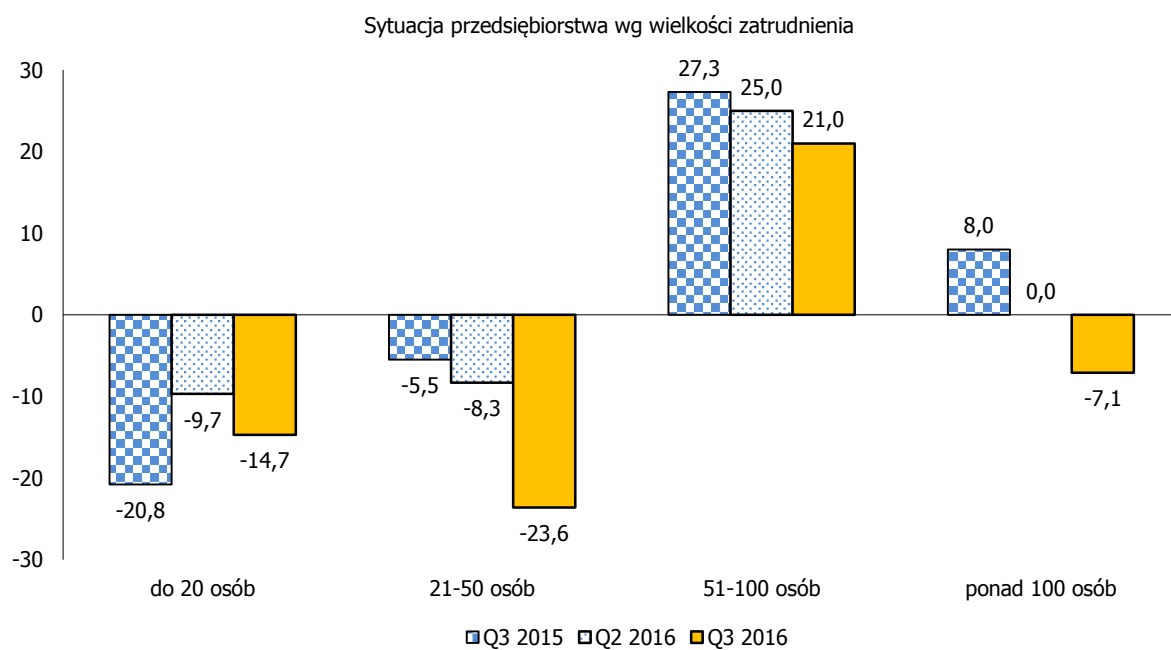
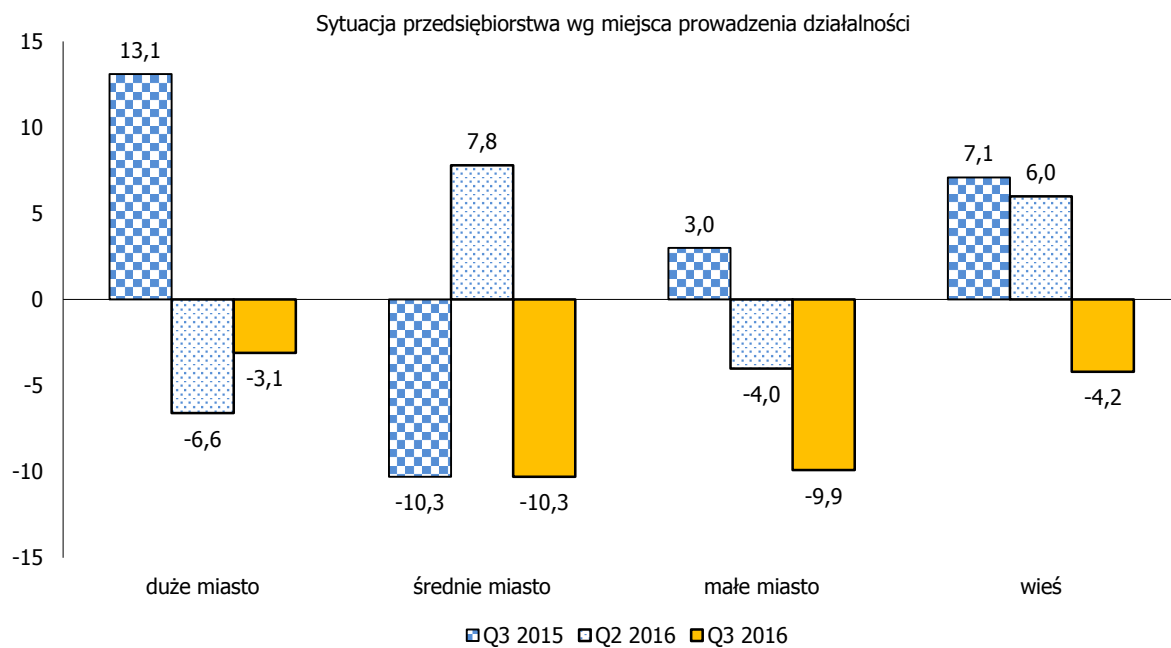

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

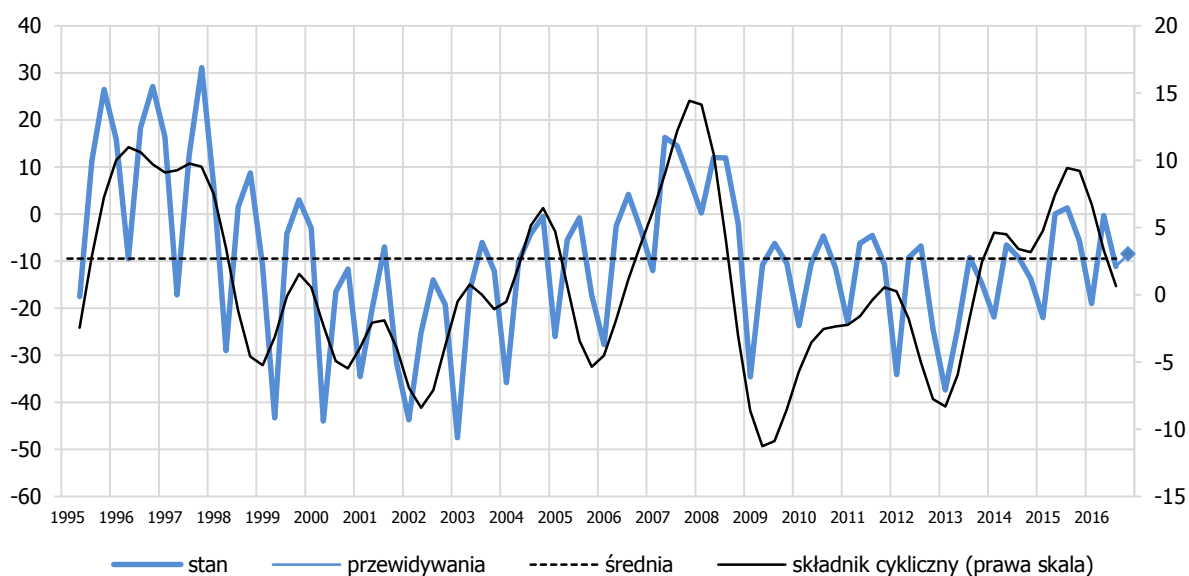

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	20,3	17,8	13,4	19,5	14,9	19,4
2. brak zmiany	61,7	60,5	51,8	61,6	63,2	58,6
3. pogorszenie	18,0	21,7	34,9	18,8	21,9	22,1
saldo (1.-3.)	2,3	-3,9	-21,5	0,7	-7,0	-2,7

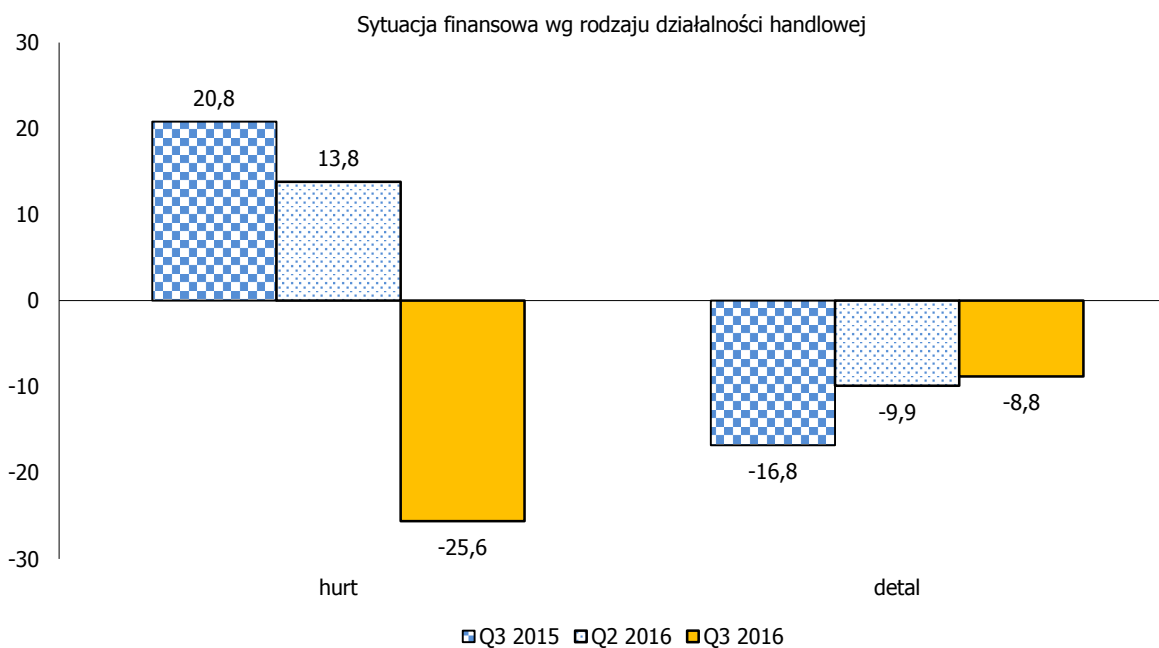

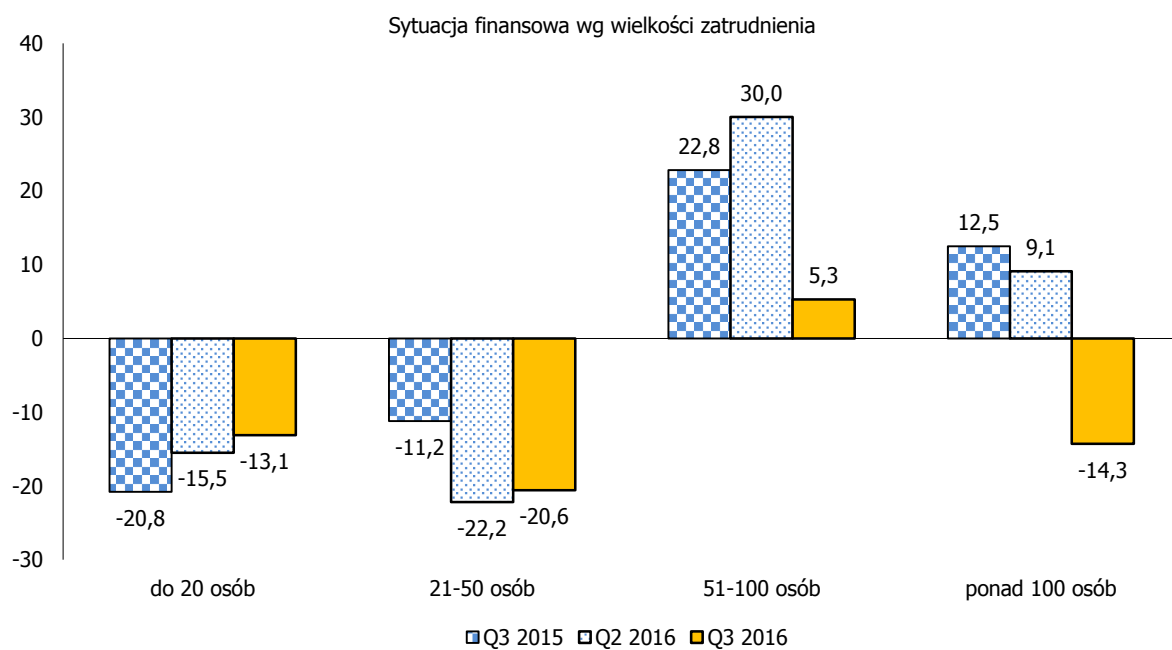
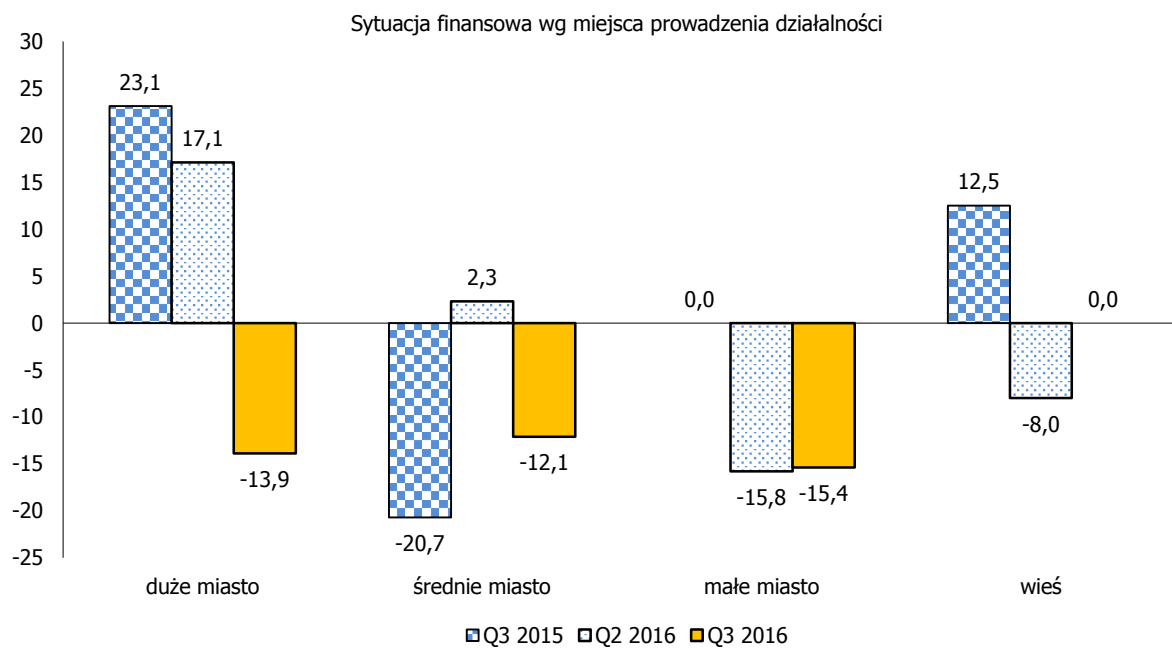
SYTUACJA FINANSOWA

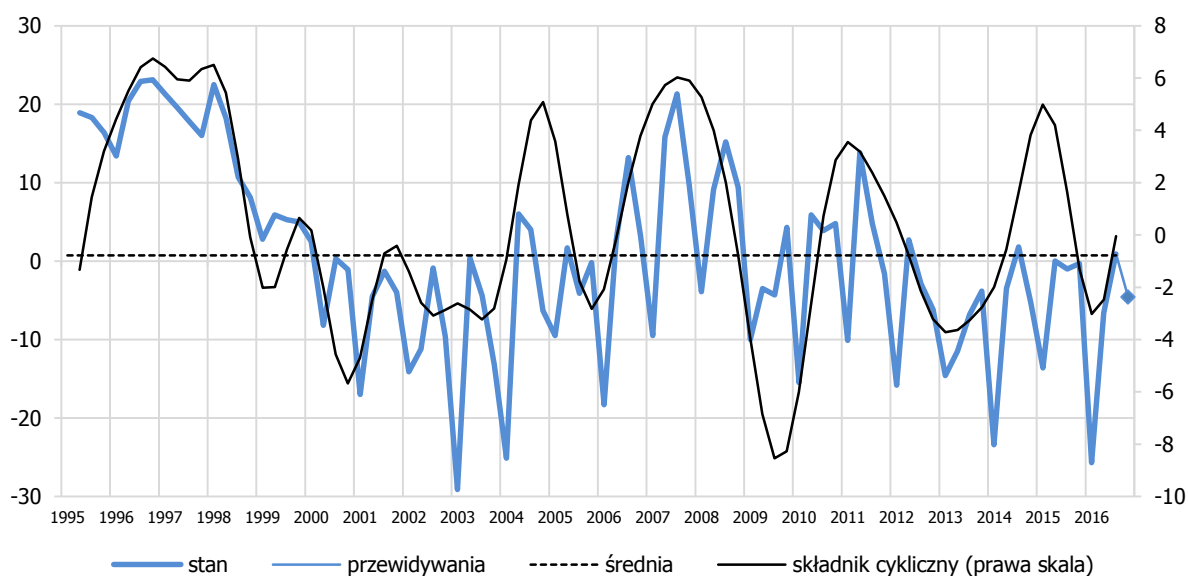
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	20,2	15,2	11,6	20,3	11,6	15,2
2. brak zmiany	60,9	63,9	57,7	59,1	65,7	61,2
3. pogorszenie	18,9	20,9	30,6	20,6	22,7	23,7
saldo (1.-3.)	1,3	-5,7	-19,0	-0,3	-11,1	-8,5

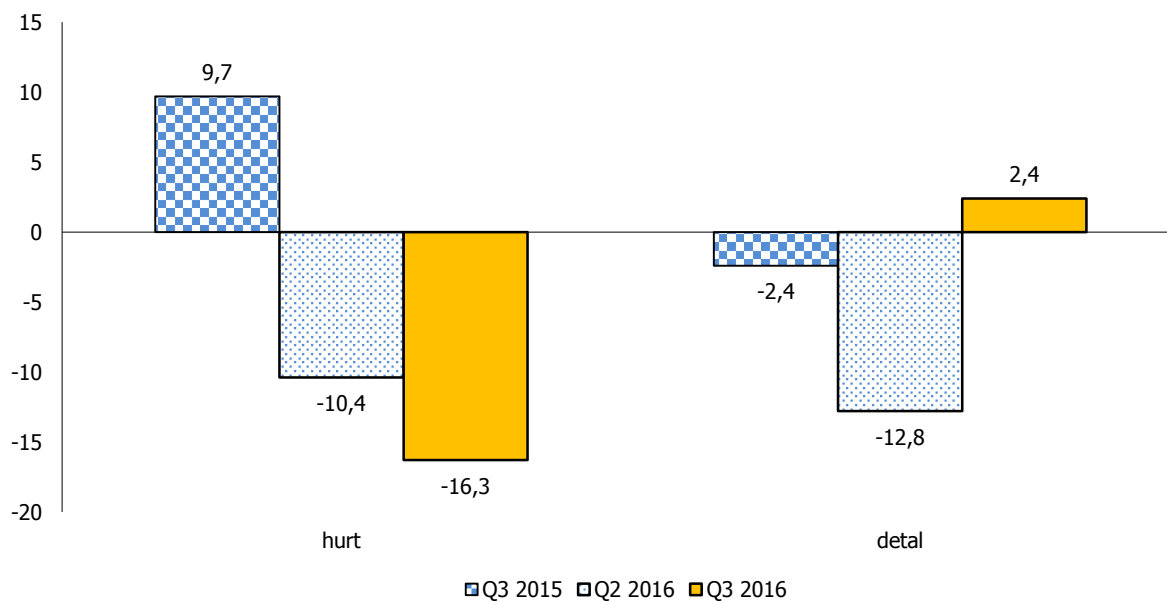

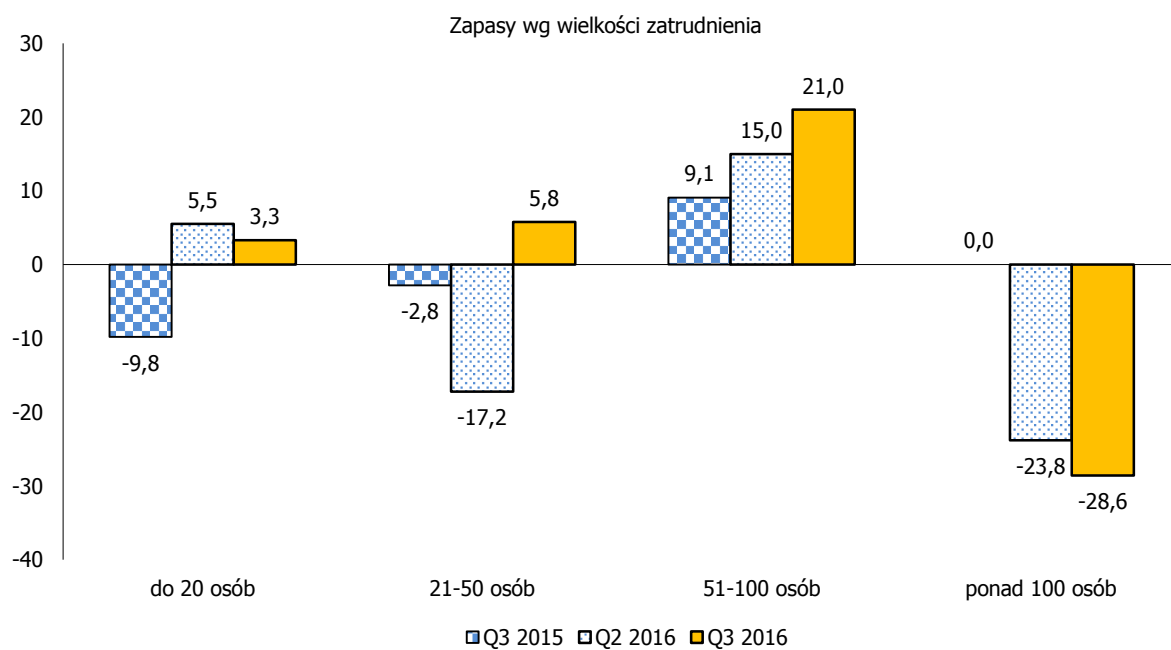
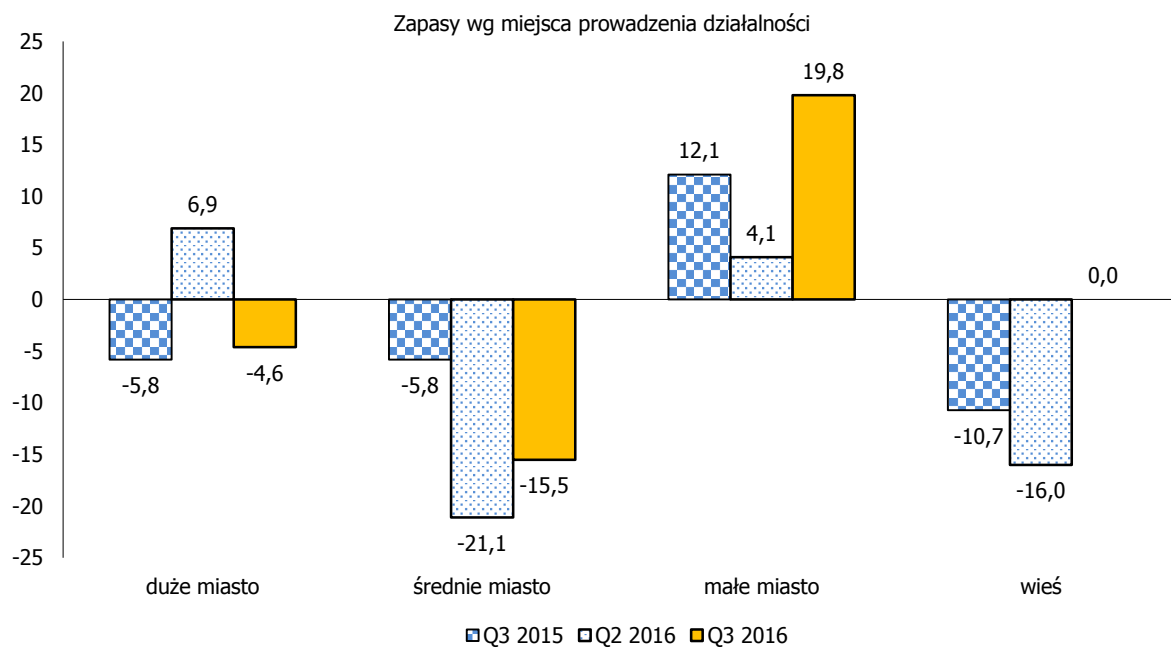
ZAPASY

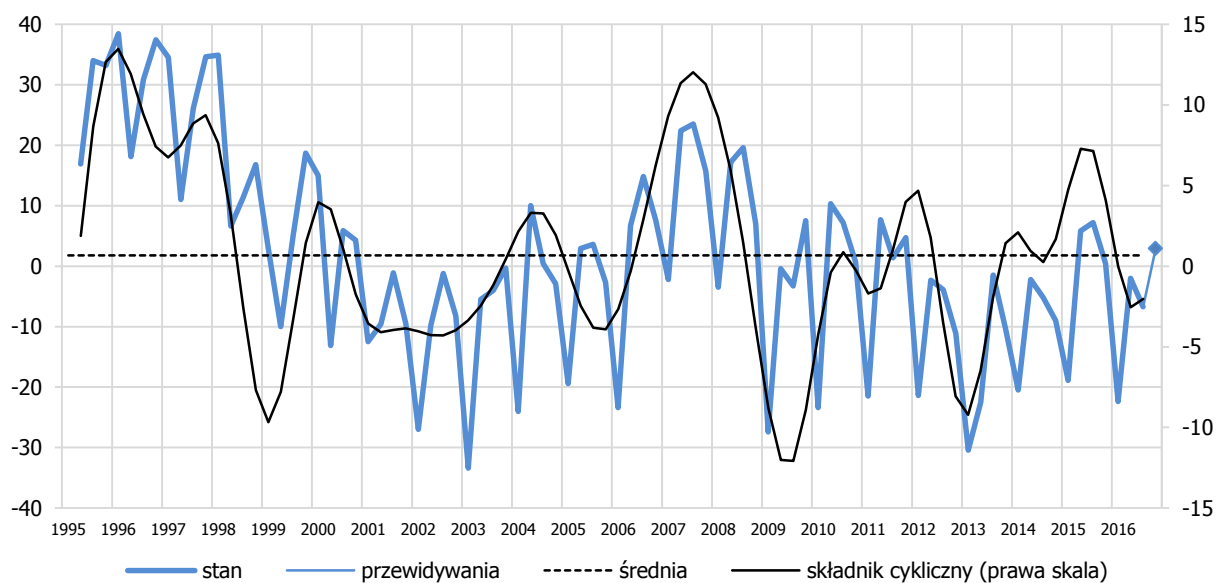
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	18,7	16,4	9,0	14,0	15,8	13,6
2. brak zmiany	61,6	66,9	56,3	65,4	69,3	68,2
3. spadek	19,7	16,7	34,7	20,6	14,9	18,2
saldo (1.-3.)	-1,0	-0,3	-25,7	-6,6	0,9	-4,6

Zapasy wg rodzaju działalności handlowej

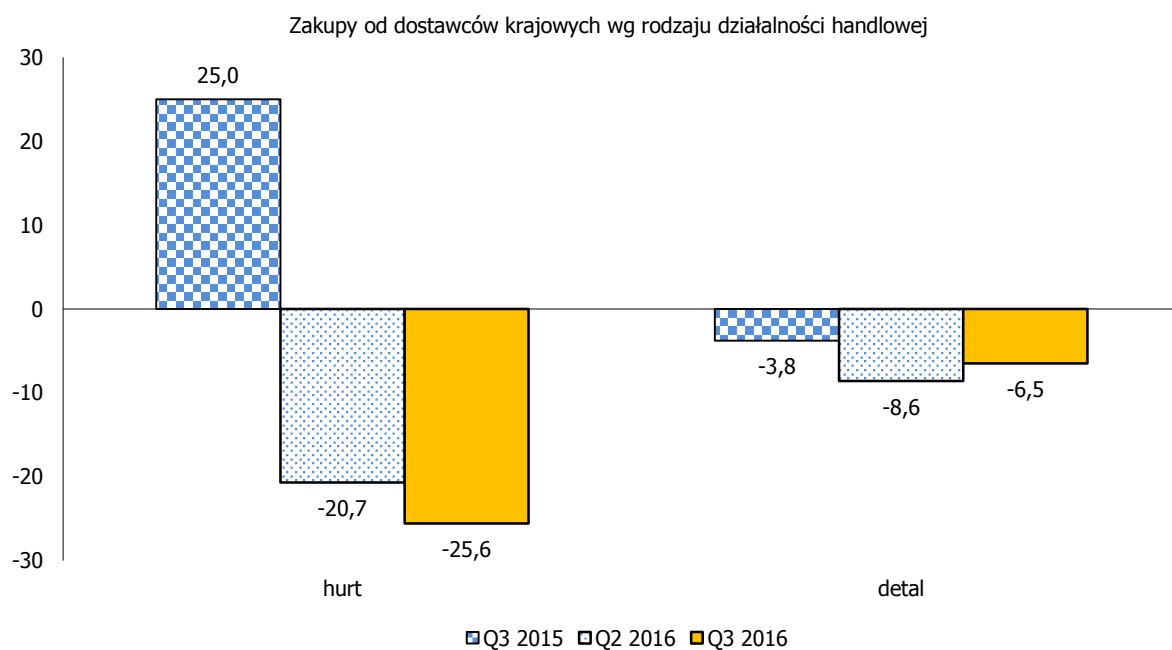

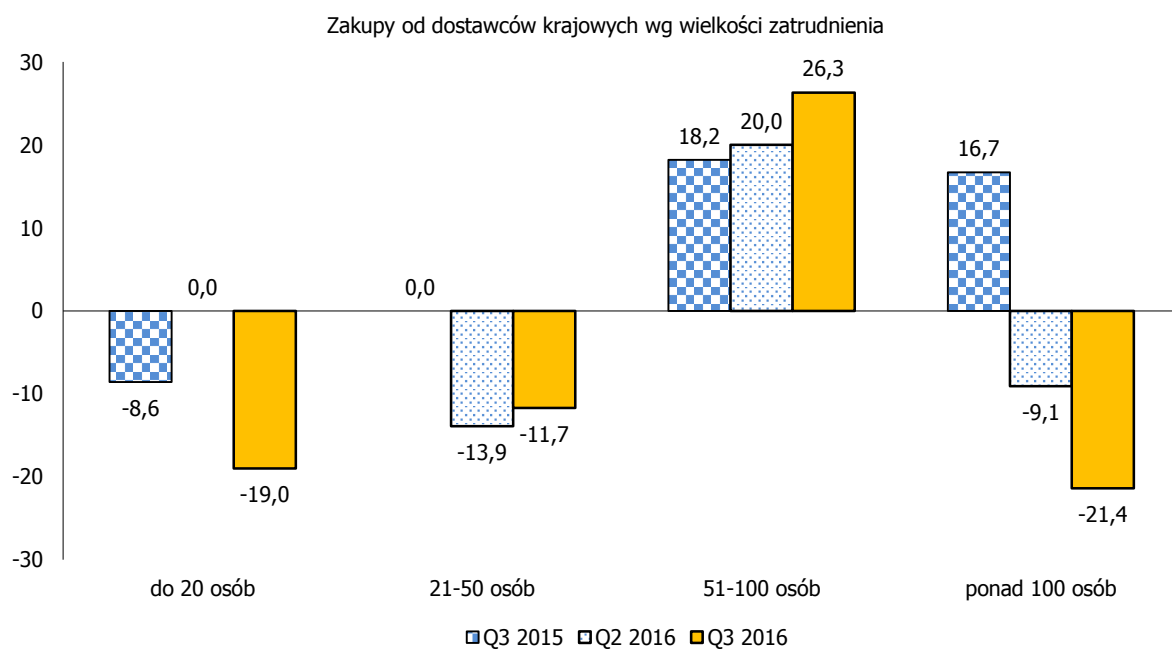
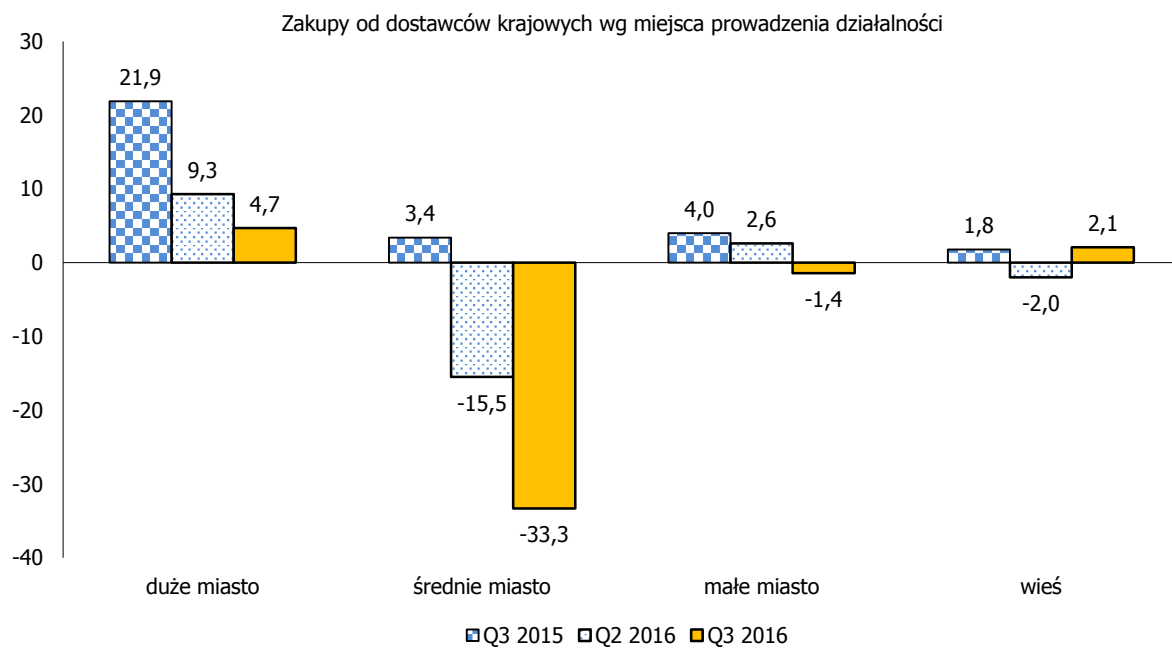

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

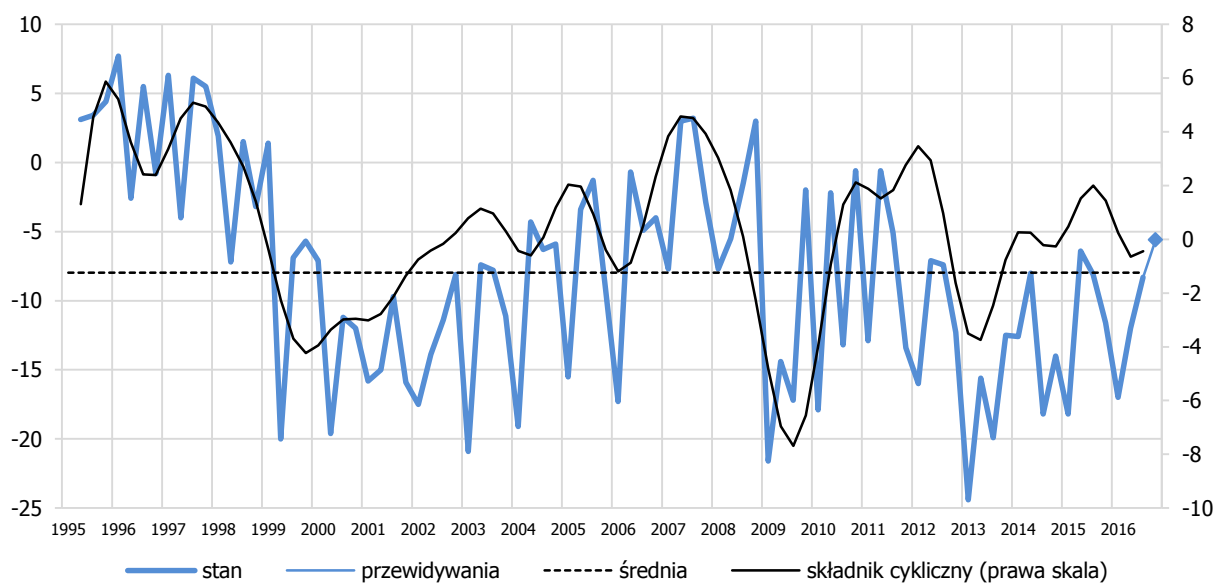

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	21,6	20,4	10,7	18,6	14,6	19,2
2. brak zmiany	63,9	59,6	56,2	60,8	64,0	64,4
3. spadek	14,4	20,0	33,1	20,6	21,3	16,3
saldo (1.-3.)	7,2	0,4	-22,4	-2,0	-6,7	2,9

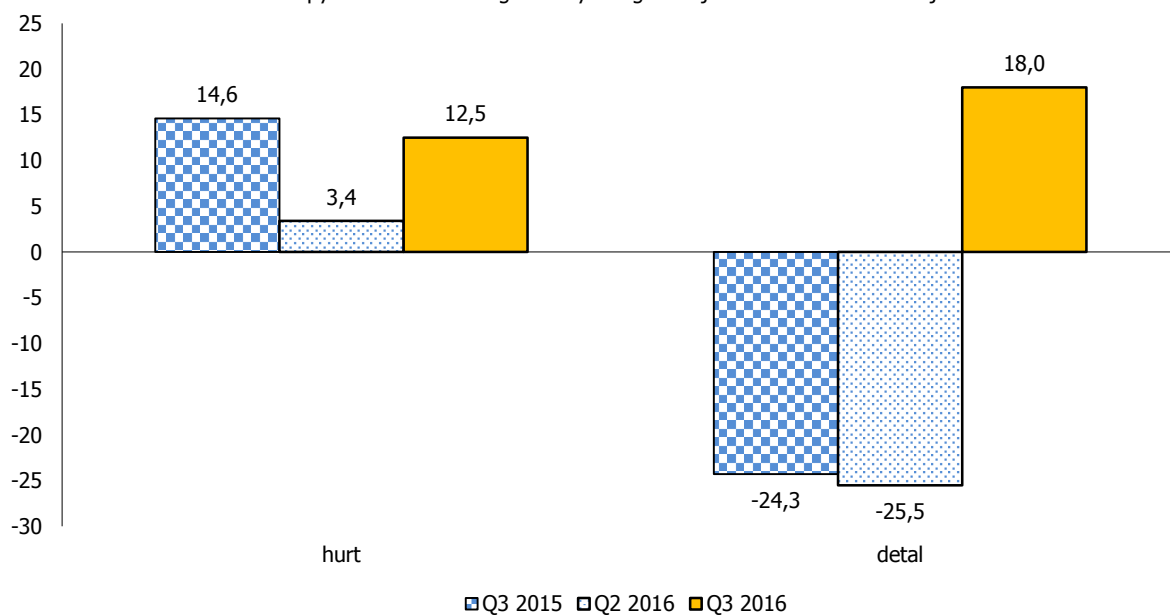

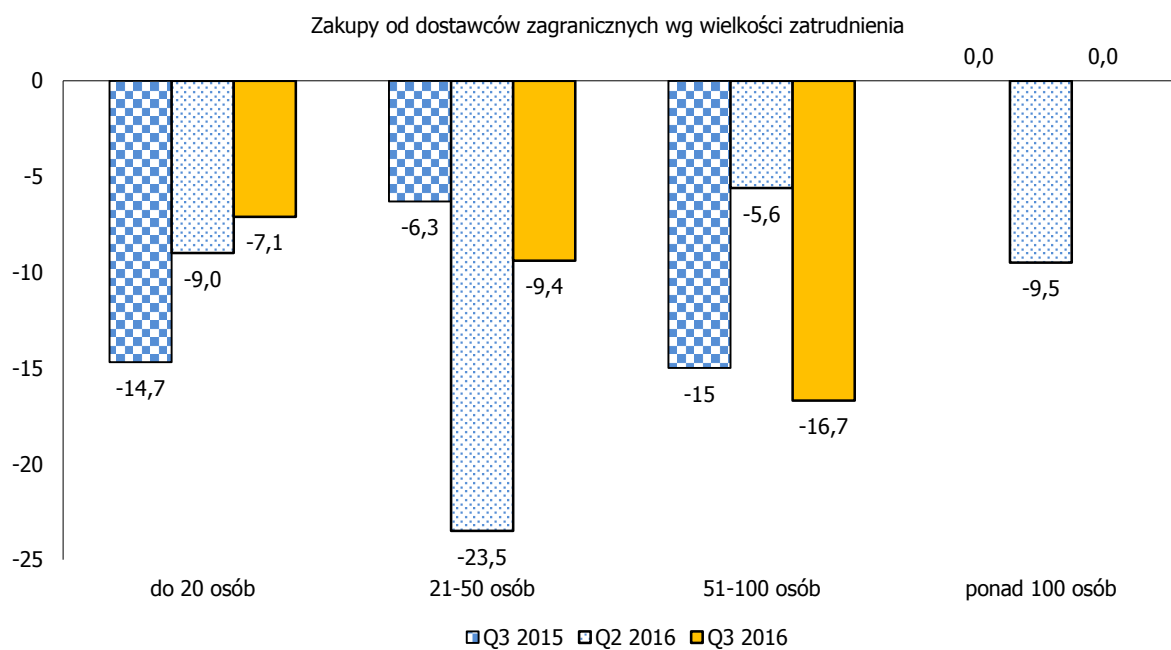
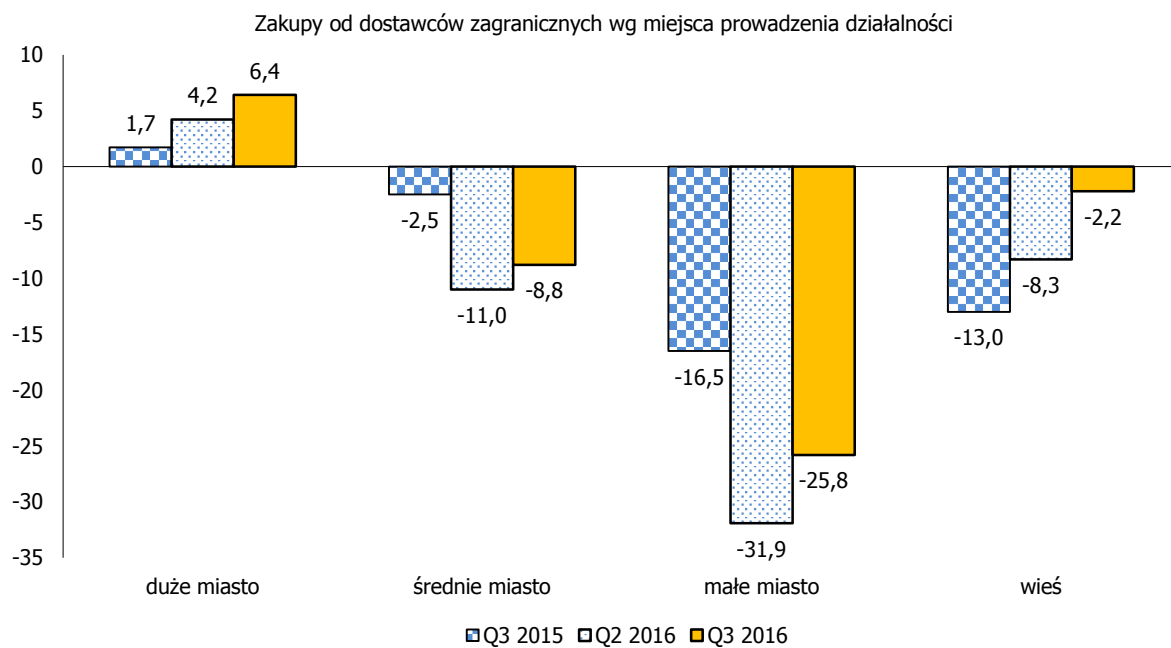
ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

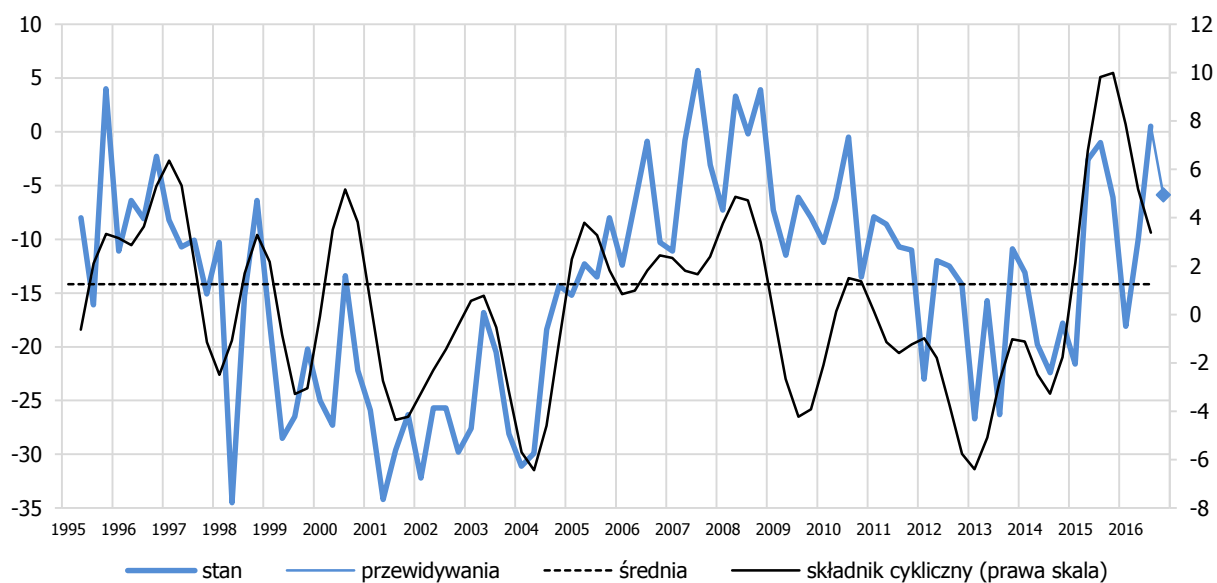
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	11,2	7,0	5,3	9,2	9,1	7,3
2. brak zmiany	69,5	74,4	72,5	69,6	73,5	79,7
3. spadek	19,3	18,6	22,3	21,2	17,4	12,9
saldo (1.-3.)	-8,1	-11,6	-17,0	-12,0	-8,3	-5,6

Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

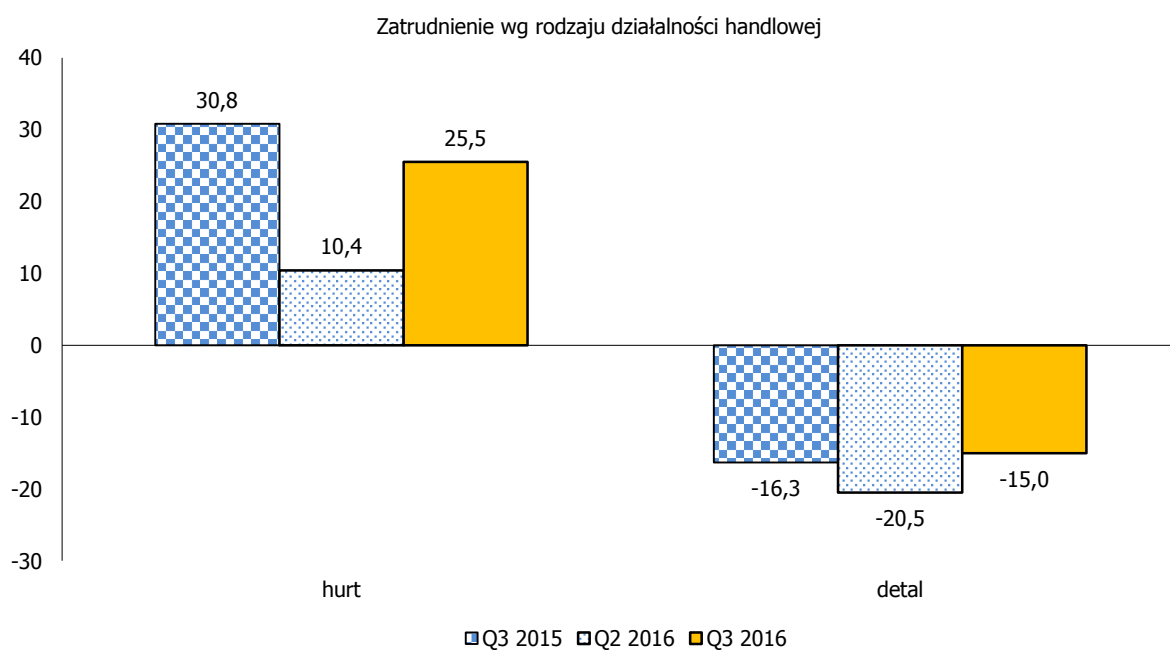

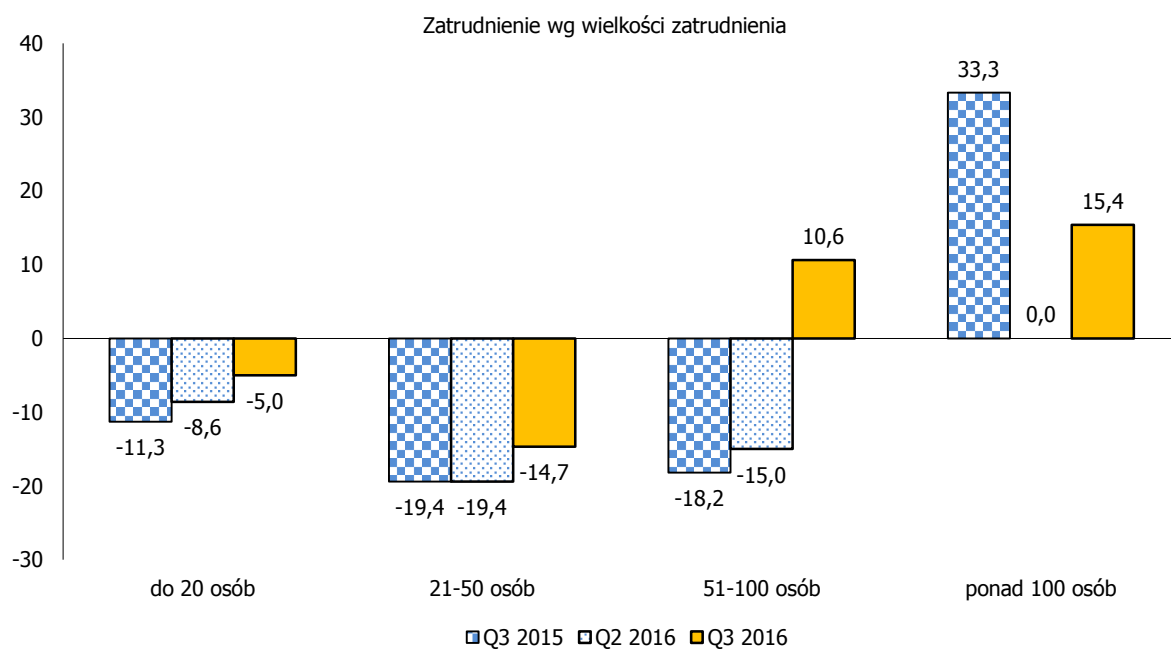
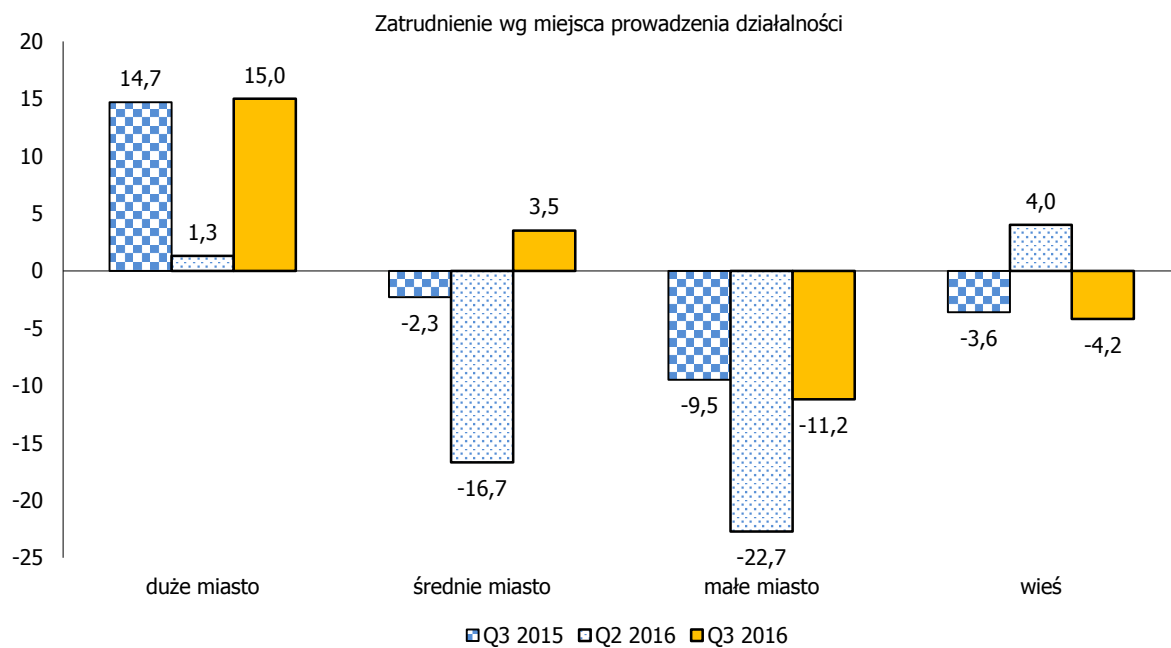
ZATRUDNIENIE

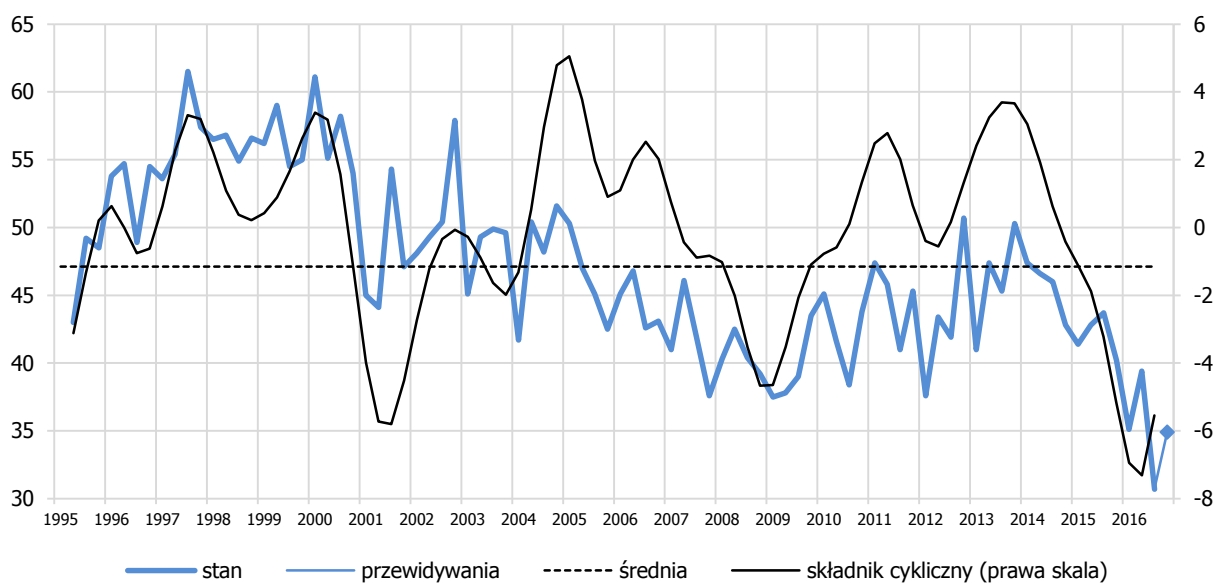
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	17,6	15,0	11,3	9,3	12,7	11,8
2. brak zmiany	63,7	63,9	59,0	71,4	75,1	70,5
3. spadek	18,6	21,1	29,7	19,3	12,2	17,7
saldo (1.-3.)	-1,0	-6,1	-18,1	-10,0	0,5	-5,9

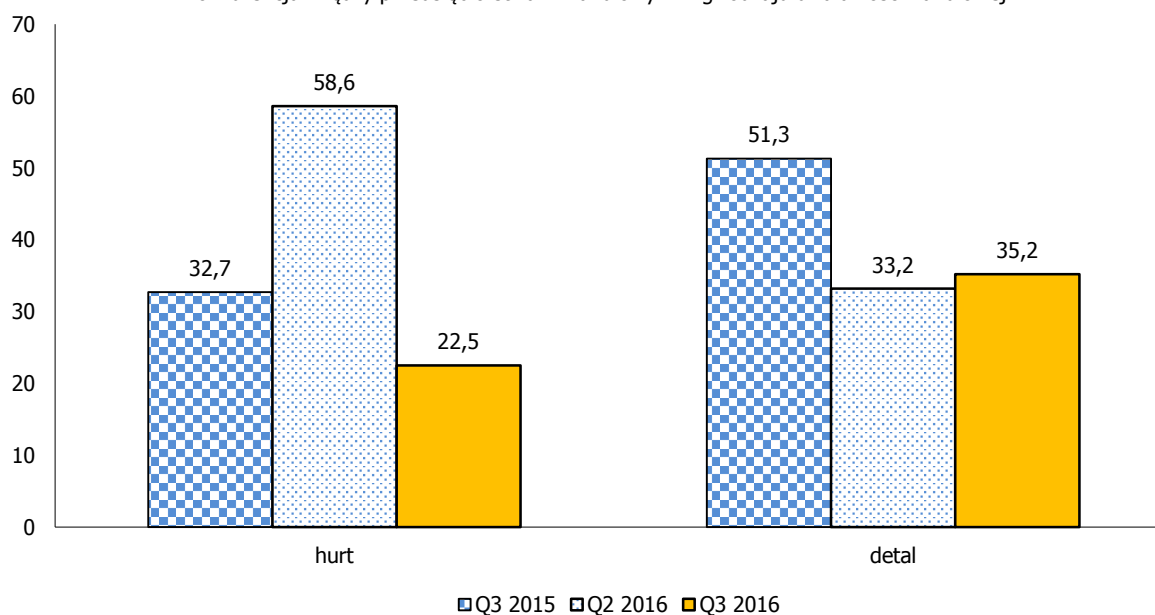

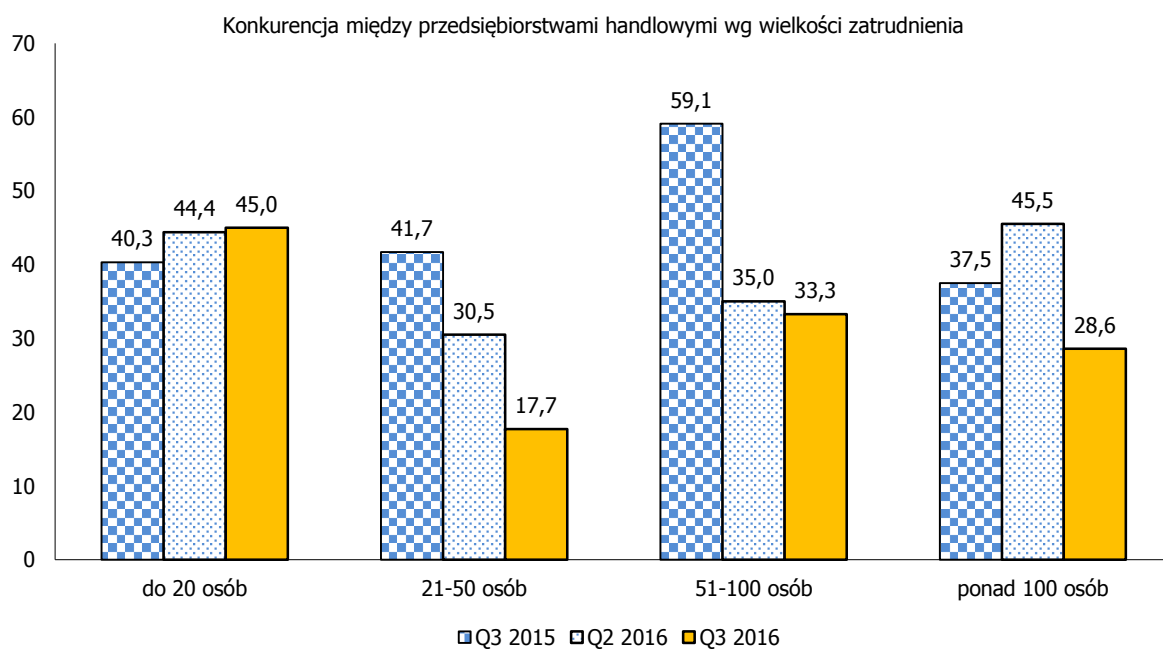
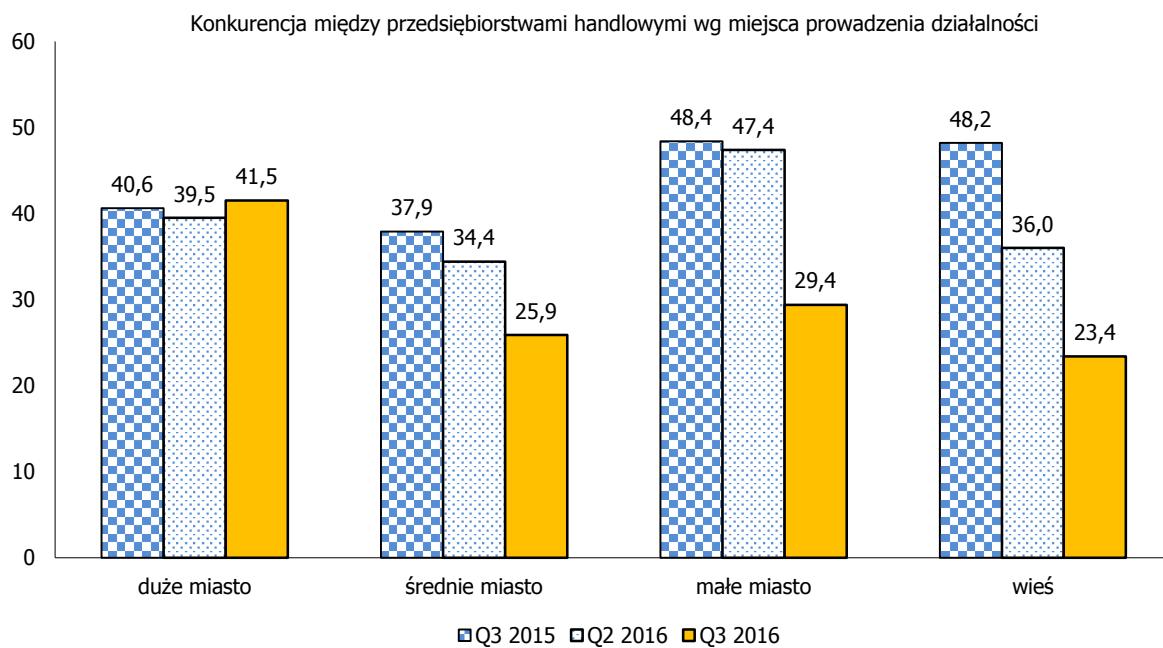
KONKURENCJA POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

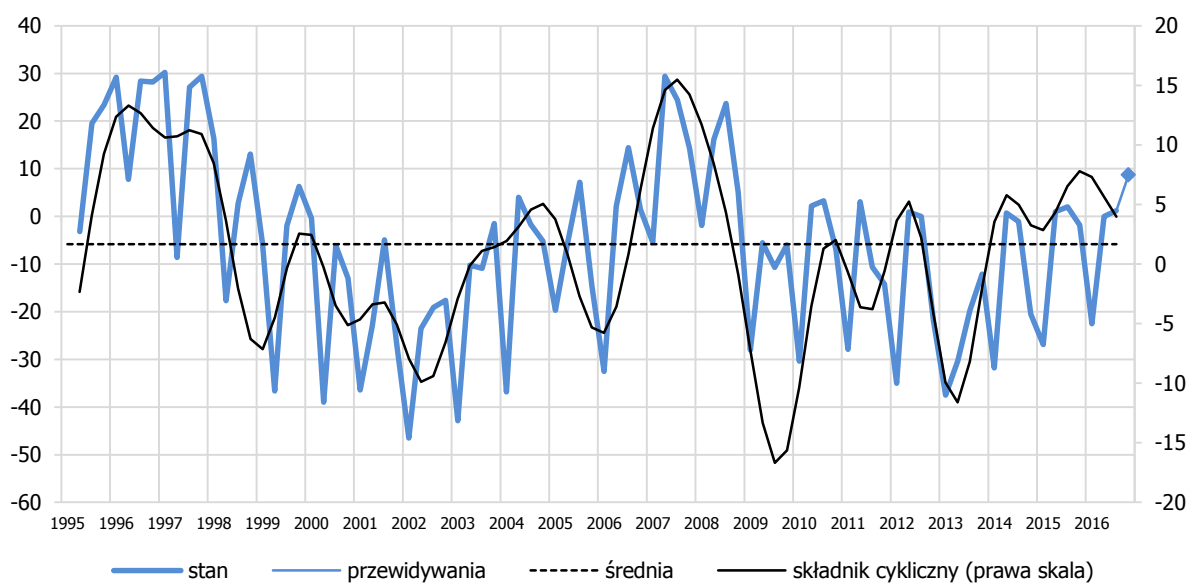
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	45,3	41,6	36,2	40,1	33,2	37,0
2. brak zmiany	53,1	56,9	62,8	59,2	64,3	60,9
3. spadek	1,6	1,4	1,1	0,7	2,5	2,1
saldo (1.-3.)	43,7	40,2	35,1	39,4	30,7	34,9

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

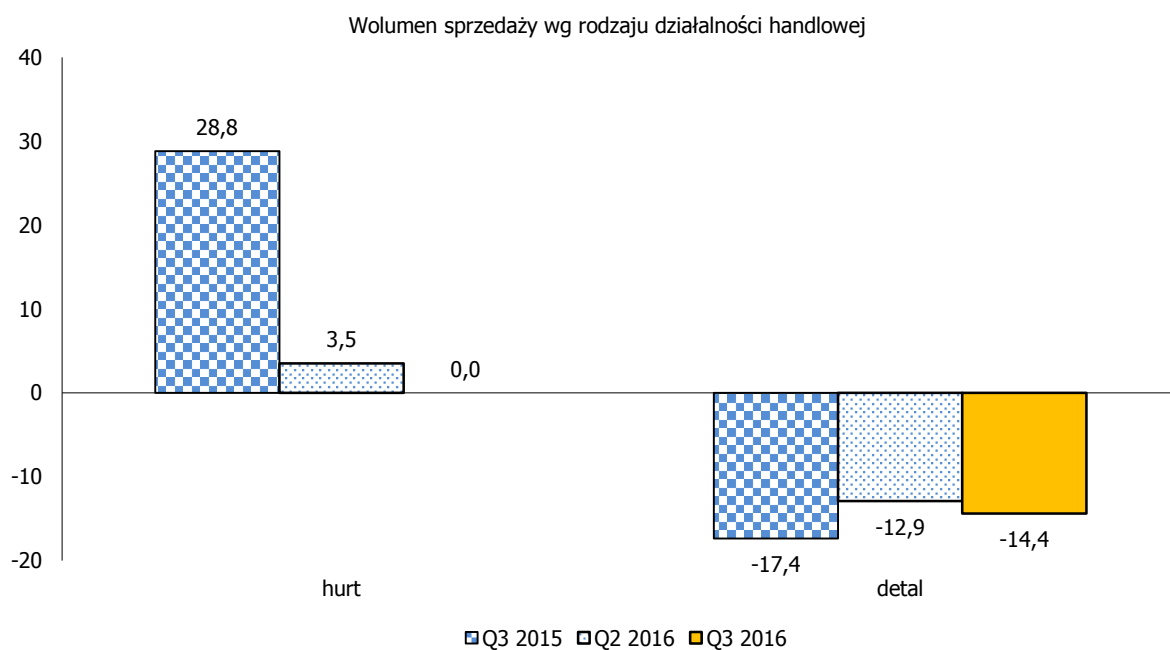

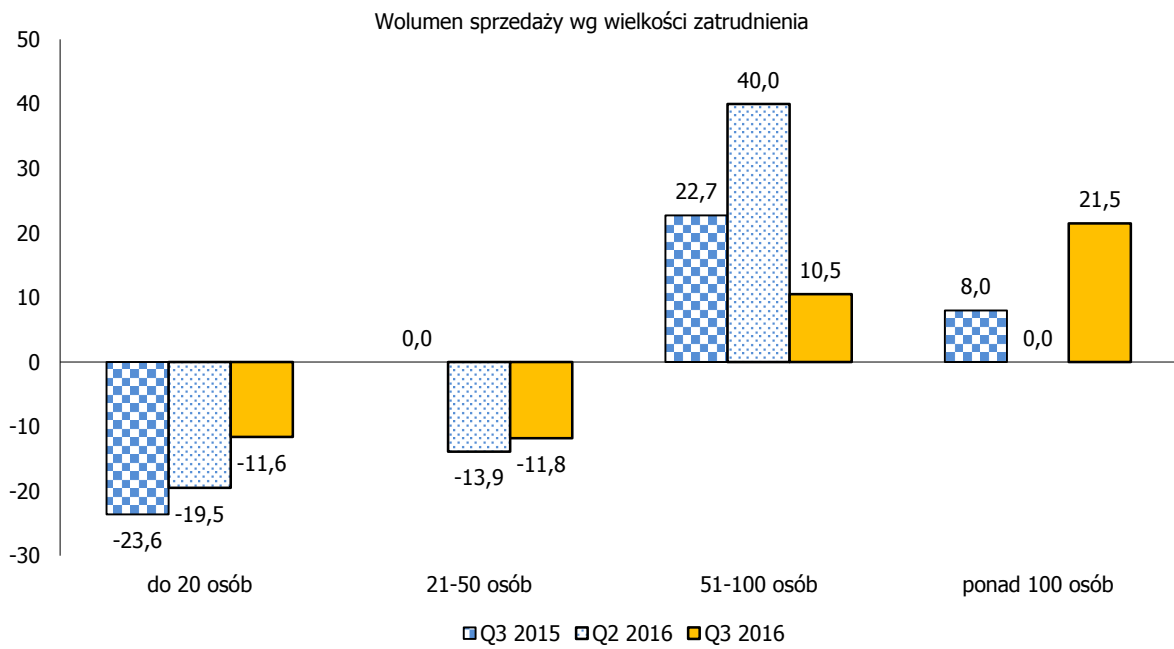
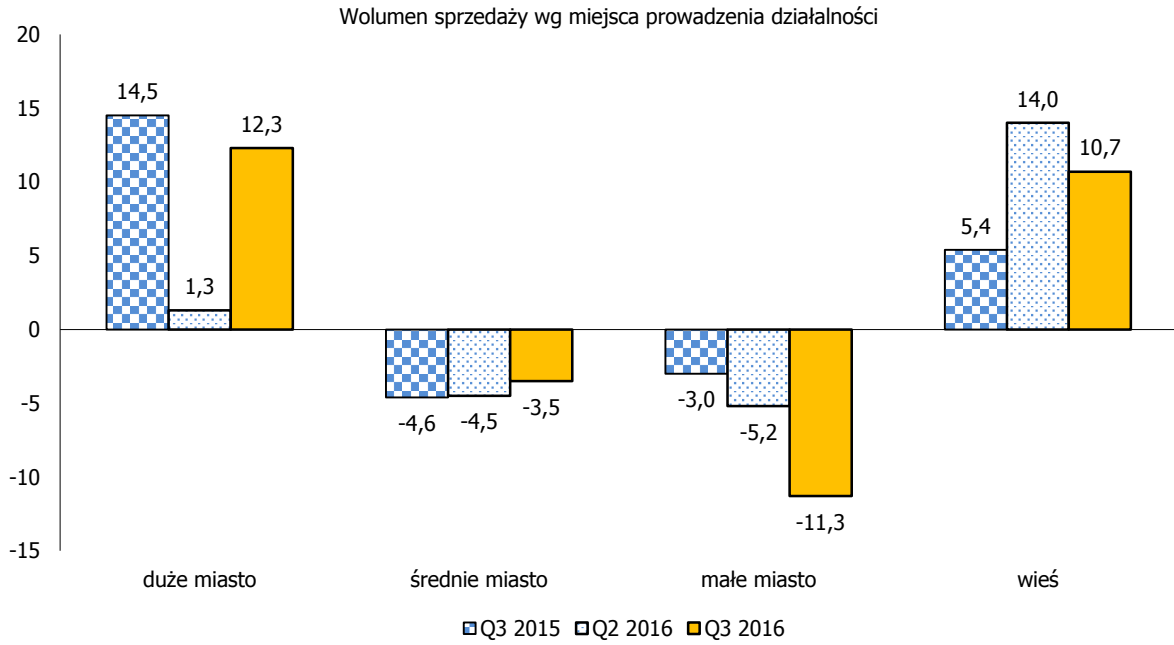

WOLUMEN SPRZEDAŻY

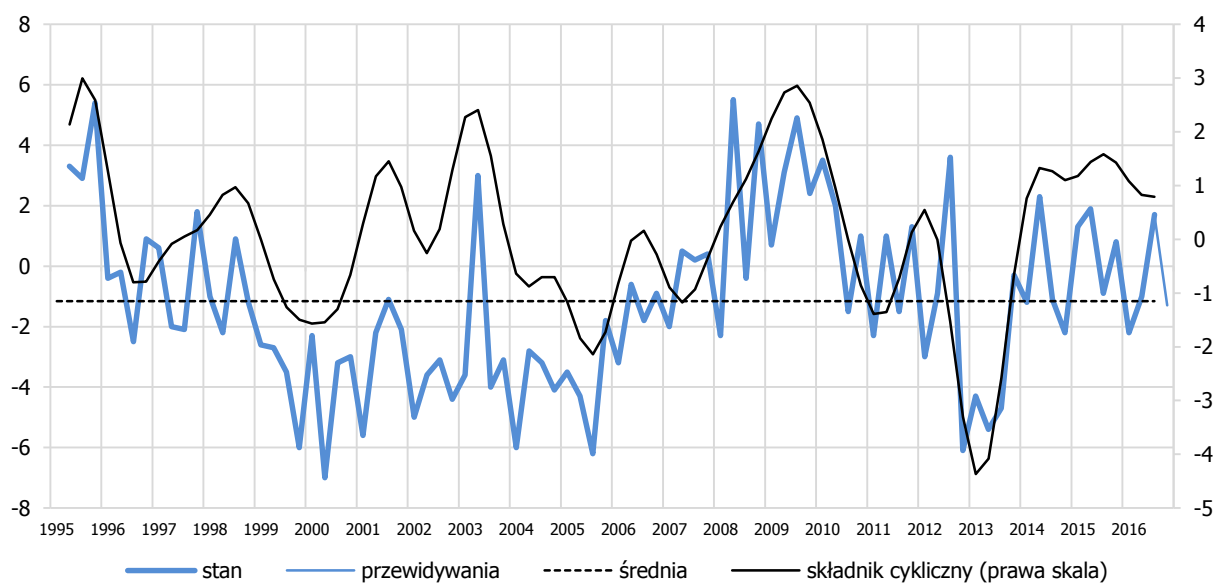

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	24,8	23,9	17,3	28,1	23,2	30,3
2. brak zmiany	52,4	50,4	43,0	43,8	54,8	48,1
3. spadek	22,8	25,7	39,8	28,1	22,0	21,6
saldo (1.-3.)	2,0	-1,8	-22,5	0,0	1,2	8,7

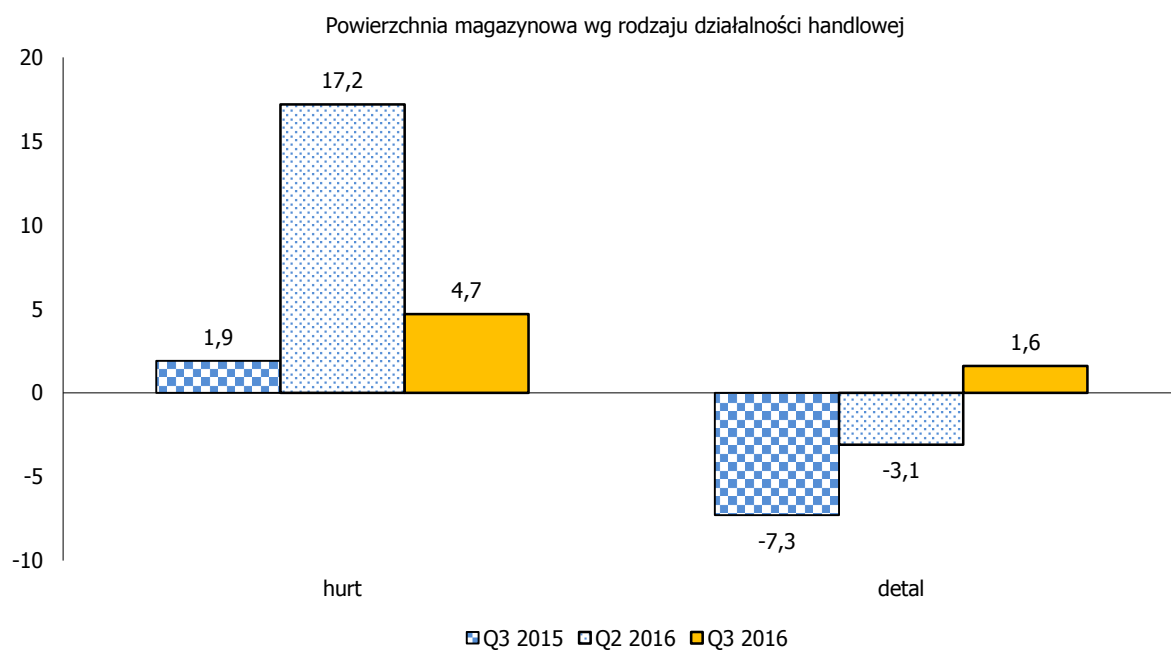

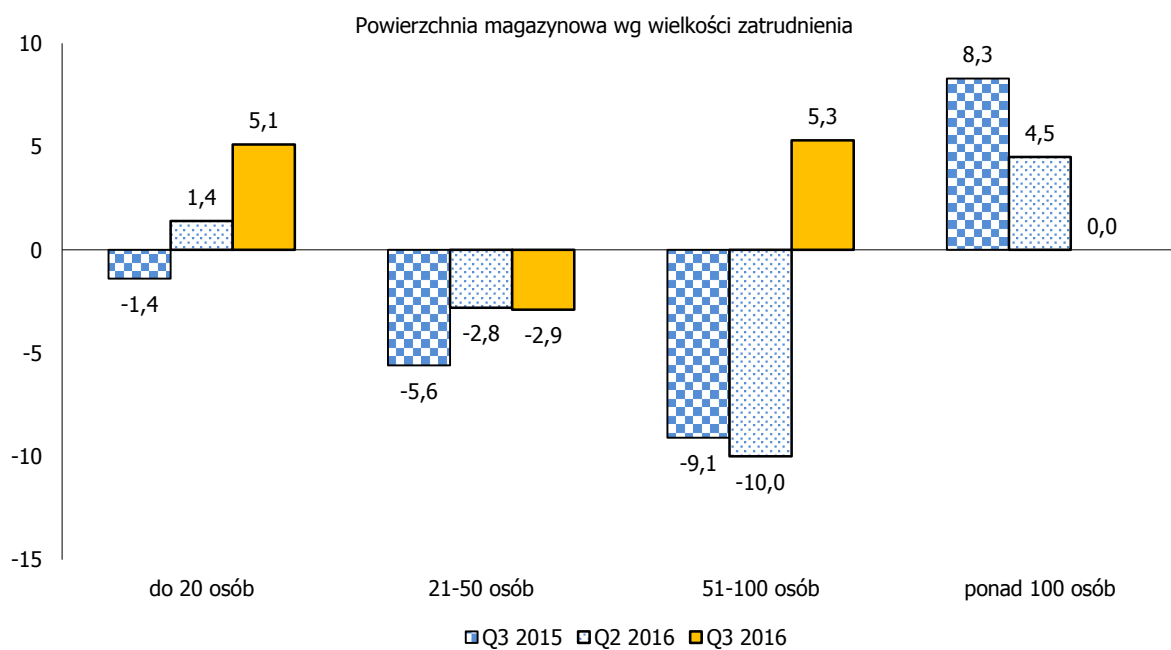
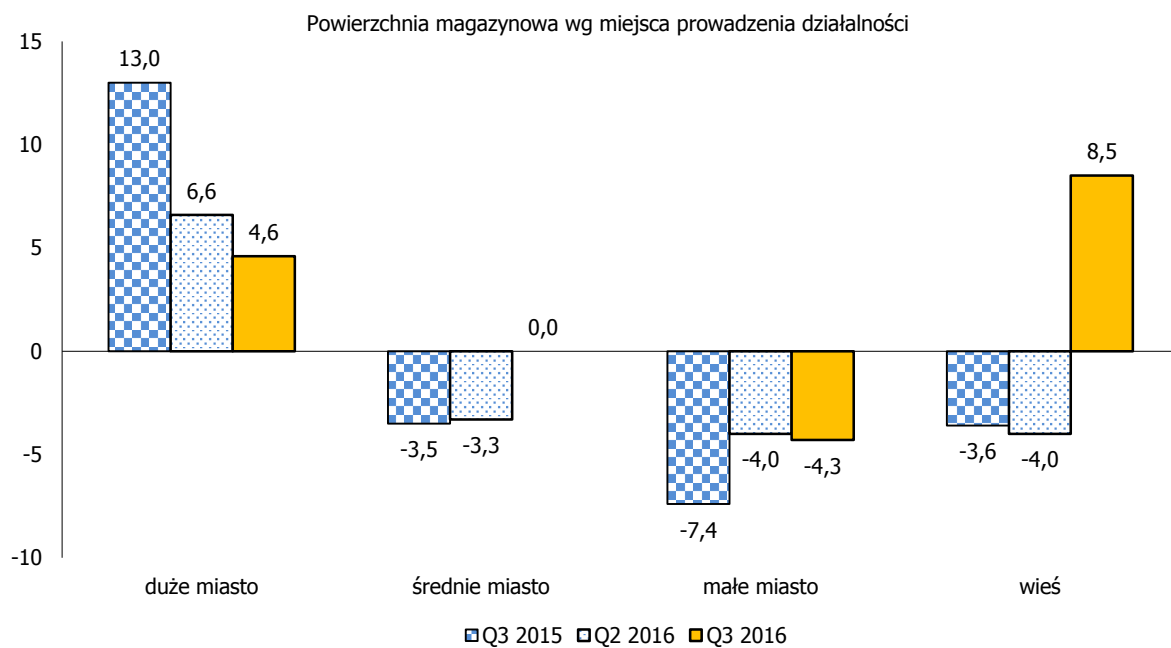

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

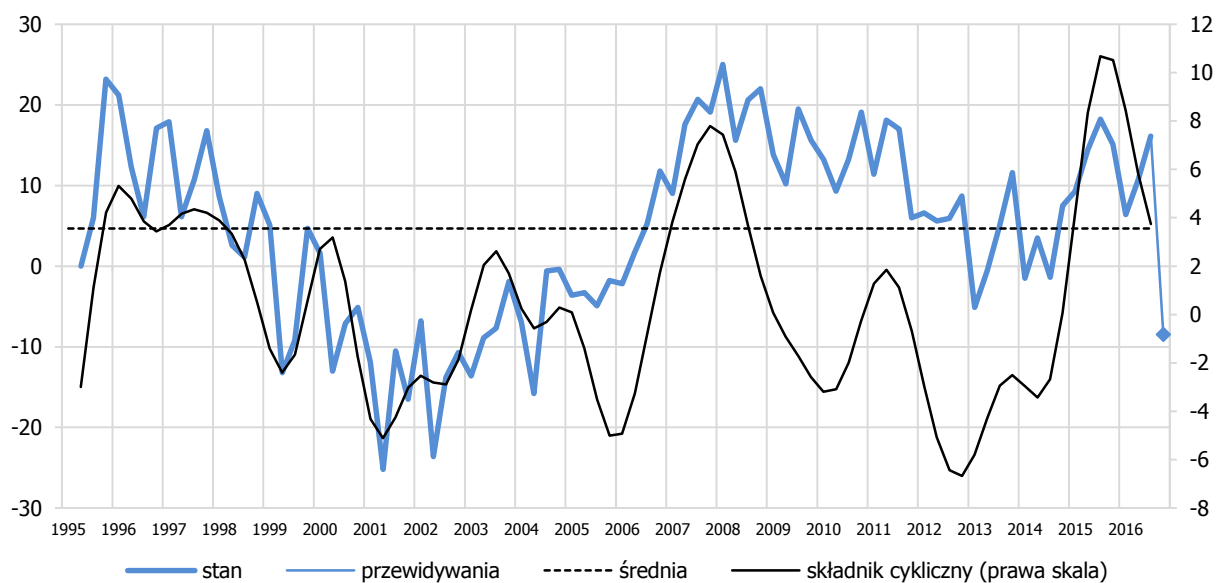

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. wzrost	3,3	5,4	3,2	2,1	4,2	4,2
2. brak zmiany	92,5	90,0	91,4	94,8	93,3	90,3
3. spadek	4,2	4,6	5,4	3,1	2,5	5,5
saldo (1.-3.)	-0,9	0,8	-2,2	-1,0	1,7	-1,3

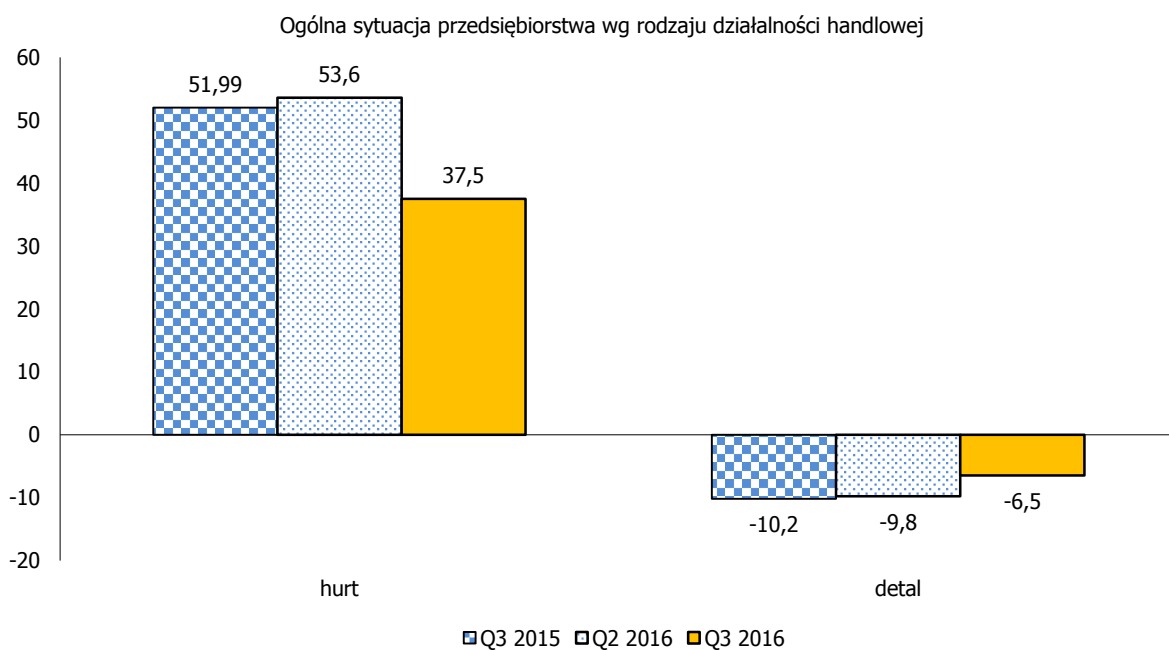

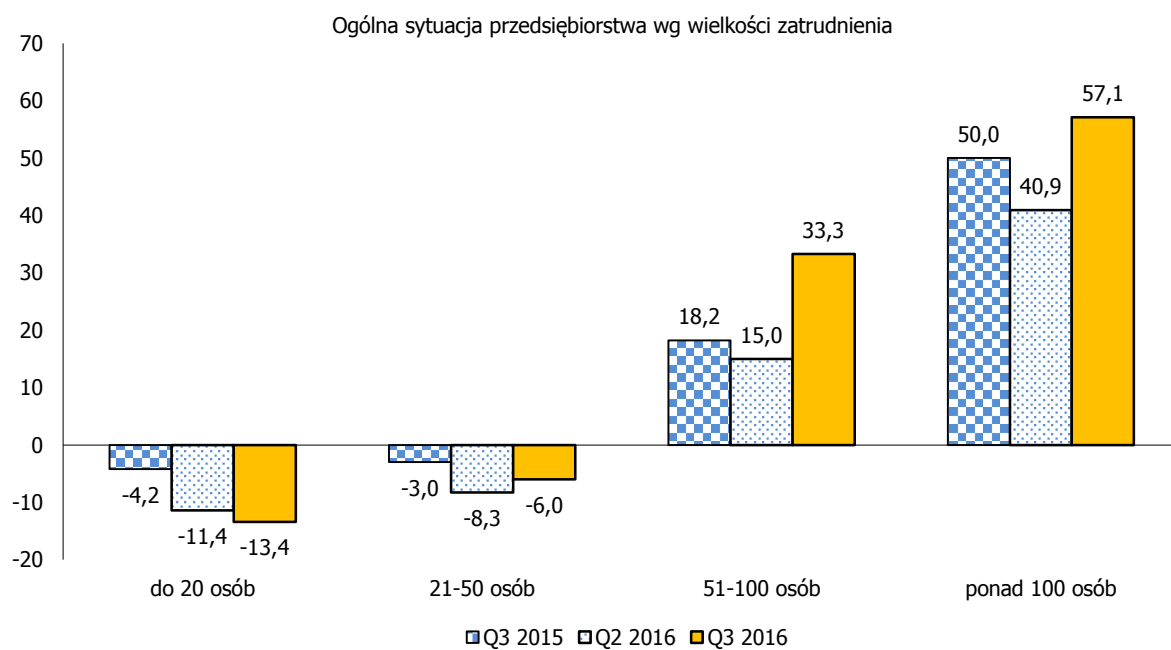
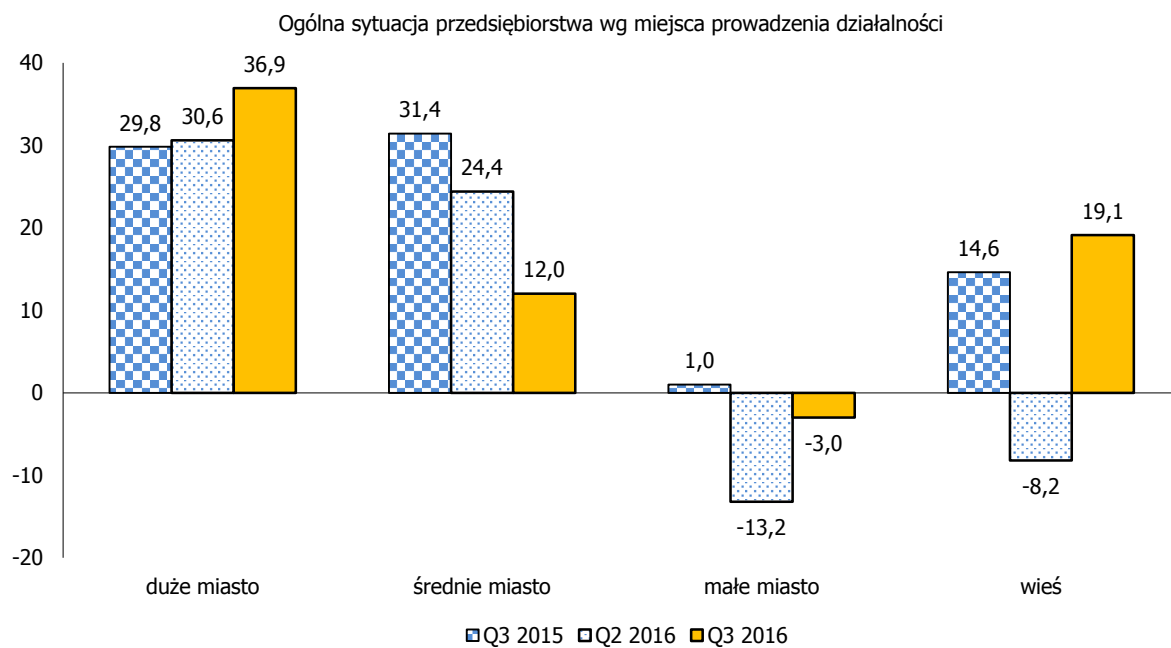
OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	przewidywania
1. poprawa	30,1	27,6	21,0	25,2	31,4	12,3
2. brak zmiany	57,9	59,9	64,4	60,3	53,4	66,9
3. pogorszenie	11,9	12,5	14,6	14,5	15,3	20,8
saldo (1.-3.)	18,2	15,1	6,4	10,7	16,1	-8,5

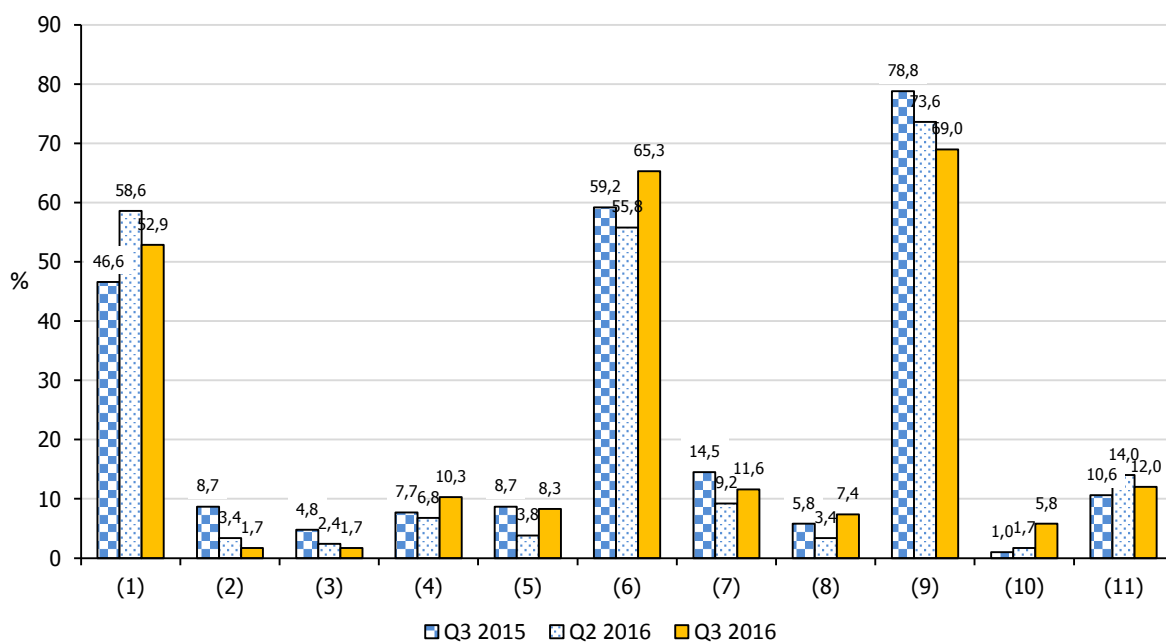

CENY TOWARÓW

	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
1. wzrost	28,5	23,1	24,6	30,9	27,6
o więcej	7,4	6,6	5,7	9,0	6,7
o tyle samo	10,7	6,6	12,1	11,5	9,6
o mniej	10,4	9,9	6,8	10,4	11,3
2. brak zmiany	57,9	69,3	65,1	55,2	60,3
3. spadek	13,6	7,7	10,3	13,9	12,1
saldo (1.-3.)	14,9	15,4	14,3	17,0	15,5

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne